

European Asylum Support Office

EASO aastaruanne 2014

Juuni 2015

SUPPORT IS OUR MISSION

2014
Participants to meetings

100
Contributions from civil society received

Stage II
EPS stage II fully implemented

1
Working arrangement with eu-LISA

70
Civil society organizations consulted

4
Training modules updated

34
Publications

3
High level visits

4
Operational support plans

1
New training module

6
Joint processing pilots

117
Meetings/workshops organized

3
Joint Contact Committee meetings

European Asylum Support Office

EASO aastaruanne 2014

Juuni 2015

SUPPORT IS OUR MISSION

***Europe Direct on infoteenistus, mis aitab leida vastuseid
küsimustele Euroopa Liidu kohta***

Tasuta infotelefon: (*)

00 800 6 7 8 9 10 11

(*) Teatud mobiilsideettevõtted ei võimalda helistada 00 800-numbritele või on need kõned tasulised.

Haldusnõukogu võttis aruande vastu 8. juunil 2015.

Lisateave Euroopa Liidu kohta on internetis aadressil <http://europa.eu>

PDF ISBN 978-92-9243-506-6 ISSN 2314-9809 doi:10.2847/635249 BZ-AD-15-001-ET-N

© Euroopa Varjupaigaküsimuste Tugiamet, 2015.

Euroopa Varjupaigaküsimuste Tugiamet ega ükski tugiameti nimel tegutsev isik ei vastuta käesolevas väljaandes sisalduva teabe kasutamise eest.

Sisukord

Lühendite loetelu.....	4
Sissejuhatus.....	5
Kommenteeritud kokkuvõte.....	6
1. Ettevalmistused: olulised edusammud 2014. aastal.....	8
2. Tugiameti prioriteetid 2014. aastal.....	9
3. Tugiameti saavutused 2014. aastal tegevusvaldkondade kaupa.....	10
3.1 Alaline toetus.....	10
3.1.1 Koolitus.....	10
3.1.2 Kvaliteeditugi.....	11
3.1.3 Päritoluriigi teave.....	12
3.1.4 Tugiameti eriprogrammid.....	14
3.1.4.1 Koostöö kohtuasutuste töötajatega.....	14
3.1.4.2 Saatjata alaealiste tegevuskava tegevused.....	14
3.1.4.3 Inimkaubandus.....	15
3.1.5 Vastuvõtt.....	15
3.1.6 Tugiameti kättesaadavate keelte loetelu.....	15
3.2 Tugiameti eritoetus.....	16
3.2.1 Toetus erivajadustega liikmesriigile.....	16
3.2.2 Ümberpaigutamine.....	17
3.2.3 Vahemere rakkerühm.....	17
3.3 Tugiameti erakorraline toetus.....	18
3.3.1 Kreeka tegevuskava.....	18
3.3.2 Bulgaaria tegevuskava.....	19
3.3.3 Valmisolek erakorralise toetuse andmiseks.....	19
3.4 Tugiameti teabe- ja analüüsitoeetus.....	20
3.4.1 Teabe- ja dokumendisüsteem.....	20
3.4.2 2013. aasta aruanne varjupaigavaldkonna olukorra kohta ELis.....	21
3.4.3 Varajase hoiatamise ja valmisoleku süsteem.....	21
3.5 Tugiameti toetus kolmandatele riikidele.....	22
3.5.1 Ümberasustamine.....	22
3.5.2 Välismõõde ja suutlikkuse suurendamine kolmandates riikides.....	22
4. Tugiameti raamistik ja võrgustik.....	23
4.1 Haldusnõukogu.....	23
4.2 Koostöö Euroopa Komisjoni, Euroopa Liidu Nõukogu ja Euroopa Parlamendiga.....	24
4.3 Koostöö ÜRO Pagulaste Ülemvoliniku Ameti ja muude rahvusvaheliste organisatsioonidega.....	25
4.4 Koostöö assotsieerunud riikidega.....	26
4.5 Koostöö ELi asutustega.....	26
4.6 Nõuandefoorum.....	27
5. Tugiameti organisatsioon.....	28
5.1 Ressursside haldamine.....	28
5.2 Sise- ja välisteavitamistegevus.....	29
5.3 Tugiameti välishindamine.....	30
6. Lisad.....	31
6.1 Eelarve täitmine ja finantsaruanne.....	31
6.2 EASO töötajad seisuga 31. detsember 2014.....	33
6.3 EASO väljaanded 2014. aastal.....	35

Lühendite loetelu

AEAJ	Euroopa Halduskohtunike Ühing
AIP	varjupaigaekspertide reservnimekiri
APD	varjupaigamenetluse direktiiv
AST	varjupaigatugirühm
ATCR	iga-aastased kolmepoolsed ümberasustamiskonsultatsioonid
CEAS	Euroopa ühine varjupaigasüsteem
CEPOL	Euroopa Politseikolledž
COI	päritoluriigi teave
EIGE	Euroopa Soolise Võrdõiguslikkuse Instituut
EL	Euroopa Liit
EMCDDA	Euroopa Narkootikumide ja Narkoopia Seirekeskus
EMN	Euroopa rändevõrgustik
ENPI	Euroopa naabus- ja partnerlusinstrument
EPRA	vastuvõtuasutuste Euroopa platvorm
EPS	varajase hoiatamise ja valmisoleku süsteem
eu-LISA	Vabadusel, Turvalisusel ja Õigusel Rajaneva Ala Suuremahuliste IT-süsteemide Operatiivjuhtimise Euroopa Amet
Eurojust	Euroopa Õigusalase Koostöö Üksus
Europol	Euroopa Politseiamet
FRA	Euroopa Liidu Põhiõiguste Amet
Frontex	Euroopa Liidu Liikmesriikide Välispiiril Tehtava Operatiivkoostöö Juhtimise Euroopa Agentuur
GDISC	sisserändetalituste peadirektorite konverents
GPS	statistika töörühm
IALN	asutustevaheline õigusvõrgustik
IARLJ	Pagulasõiguse Kohtunike Rahvusvaheline Liit
IDS	teabe- ja dokumendisüsteem
IGC	valitsustevaheline rände-, varjupaiga- ja pagulasküsimuste aruteluforum
IOM	Rahvusvaheline Migratsiooniorganisatsioon
JHA	justiits- ja siseküsimused
LGB	lesbid, geid ja biseksuaalid
MFF	mitmeaastane finantsraamistik
MSPP	mitmeaastane personalipoliitika kava
NCP	riiklik kontaktpunkt
RDPPs	piirkondlikud arengu- ja kaitseprogrammid
THB	inimkaubandus
Tugiamet	Euroopa Varjupaigaküsimuste Tugiamet
UNHCR	ÜRO Pagulaste Ülemvoliniku Amet

Sissejuhatus

Euroopa Varjupaigaküsimuste Tugiameti aastaaruanne kirjeldab ameti saavutusi 2014. aastal ja selleks kasutatud ressursse. Aruande ülesehitus peegeldab tugiameti 2014. aasta tööprogrammi ning annab põhjaliku ülevaate tööprogrammis määratletud eesmärkide ja tulemusnäitajate saavutamiseks tehtud edusammudest.

Samuti esitatakse põhiteave tugiameti struktuuri, teavitustöö ning inim- ja finantsressursside haldamise kohta.

Varem tegevusaruandeks nimetatud aastaaruanne on koostatud kooskõlas tugiameti asutamismääruse artikli 29 lõike 1 punktiga c ning tugiameti haldusnõukogu võttis selle vastu 8. juunil 2015. Aastaaruanne saadetakse Euroopa Parlamendile, nõukogule, komisjonile – sealhulgas siseauditi talitusele – ning kontrollikojale hiljemalt 15. juunil 2015. Aastaaruanne on avalik dokument ja see on tõlgitud kõikidesse ELi ametlikes keeltesse.

Pärast 16. detsembri 2014. aasta teatist (detsentraliseeritud asutuste programmidokumenti käsitlevate suuniste kohta, C(2014) 9641) koostas

tugiamet 2015. aastal ka **2014. aasta konsolideeritud tegevusaruande** kooskõlas raamfinantsmääruses (artikkel 47) sätestatud uute aruandlusnõuetega. Konsolideeritud tegevusaruanne sisaldab tegevdirektori kinnitust, milles öeldakse, et aruandes esitatud teave kajastab õigesti ja õiglaselt seda, kas tegevusele eraldatud vahendeid on kasutatud ettenähtud eesmärgil kooskõlas usaldusväärse finantsjuhtimise põhimõttega ning kas olemasolevad kontrollimehhanismid tagavad vajalikul määral tehingute õiguspärasuse ja korrektsuse; aruanne sisaldab 2014. aasta raamatupidamise lõpparuannet, põhjalikke eelarve- ja finantsjuhtimisaruandeid, ülevaadet ameti sisekontrollimehhanismidest, aruandeaastal läbiviidud sise- ja välisauditeid ning teavet juurdepääsu kohta dokumentidele ja tugiameti väljaannetele.

Tugiameti konsolideeritud tegevusaruande I osa (poliitikasaavutused) põhineb aastaaruandel.

Konsolideeritud tegevusaruanne saadetakse koos tugiameti haldusnõukogu hinnanguga Euroopa Parlamendile, nõukogule, komisjonile (sh siseauditi talitusele) ning kontrollikojale hiljemalt 1. juulil 2015.

Kommenteeritud kokkuvõte

Tugiameti 2014. aasta tegevuse võib jaotada viide valdkonda: alaline toetus, erakorraline toetus, kiireloomuline toetus, teabe- ja analüüsitoeetus ning kolmandate riikide toetamine.

Alalise toetuse valdkonnas korraldas tugiamet 13 koolitajate koolituskursust, neli piirkondlikku koolituskursust, töötas välja ühe uue koolitusmooduli ning ajakohastas nelja moodulit, koostas kaks koolituskäsiraamatut ja koolituskeskkonnal põhineva iga-aastase koolitusaruande, korraldas iga-aastase õppeseminari, kaks kohtumist riiklike kontaktpunktidega koolituse teemal ja algatas tugiameti koolitussüsteemi sertifitseerimise.

Varjupaigaprotsesside ja otsuste kvaliteedi parandamiseks kaardistas tugiamet juurdepääsu varjupaigamenetlusele, selgitas välja erivajadustega isikud ja vajalikud erimenetlused, töötas välja praktilised suunised isikuintervjuu ja tõendite hindamise kohta, korraldas kolm temaatilist kohtumist, kaheksa töörühma kohtumist ning riiklike kontaktpunktide kvaliteedikohtumise. Lisaks tugevdas tugiamet koostööd kohtuasutuste töötajatega, korraldades aastakonverentsi ja kolm ekspertide kohtumist ning töötades välja praktilise vahendi kvalifikatsioonidirektiivi artikli 15 punkti c kohta. Inimkaubanduse valdkonnas koordineeris tugiamet aruannet ühistegevustest, mida rakendasid justiits- ja siseküsimuste asutused inimkaubanduse tõkestamiseks oktoobrist 2012 kuni oktoobrini 2014, ning korraldas ühe ekspertide kohtumise.

Korraldati tugiameti saatjata alaealisi käsitleva praktilise koostöö konverentsi ja neli temaatilist kohtumist, avaldati väljaanne, mis keskendub perede otsimisele, ning algatati tugiameti poolt Euroopas vanuse kindlaksmääramiseks kasutatavate toimingute hindamine.

Päritoluriigi teabega seoses arendas tugiamet lisaks välja päritoluriigi teabe portaali, mis teenindas 580 aktiivset kasutajat, asutas neli päritoluriigi teabega seotud erivõrgustikku (Iraan, Iraak, Venemaa ja Afganistan), korraldas kaks kohtumist ja neli koolituskursust ühisportaali riiklikele halduritele, kaks strateegilise päritoluriigi teabe võrgustiku koosolekut ning 13 konkreetset riiki käsitlevat seminari. Peale selle koostas tugiamet kaks päritoluriigi teabe aruannet (Somaalia ja Tšetšeenia) ning väljaande juhiste kohta päritoluriigi teabe otsimiseks veebist.

Erakorralist toetust pakuti Itaaliale, millega viidi lõpule 2014. aastal alustatud eritoetuskava rakendamine, ning alates juunist 2014 Küprosele. Tugiamet korraldas mitu praktilist koostöökohtumist, kus käsitleti toetavaid

vahendeid, erandolukorra plaanmist, ümberpaigutamist ja vastuvõttu.

Peale selle rakendas tugiamet koostöös teiste sidusrühmadega Vahemere rakkerühma raames kaheksa meetet, sh kuus katseprojekti varjupaigataotlejate ühise töötlemise alal ning rahvusvahelise kaitse taotlemisele kaasaitamist käsitleva katseprojekti.

Tugiamet pakkus **erakorralist toetust** Kreekale ja Bulgaariale asjaomaste tegevuskavade lõpuleviimise näol. Tugiamet korraldas kaks kohtumist varjupaigaekspertide reservnimekirja riiklike kontaktpunktidega.

Teabe- ja analüüsitoeetuse valdkonnas avaldas tugiamet koostöös ligi 40 sidusrühmaga oma 2013. aasta aruande varjupaigavaldkonna olukorra kohta ELis. Lisaks koostas tugiamet kolm varjupaigaküsimuste kvartaliaruannet, 12 kuuaruannet ja seitse *ad hoc* aruannet. Lisaks korraldas tugiamet kaks kohtumist statistika töörühmaga, rakendas täielikult varajase hoiatamise ja valmisoleku süsteemi II etapi ning koostas ettepaneku varajase hoiatamise ja valmisoleku süsteemi III etapi kohta.

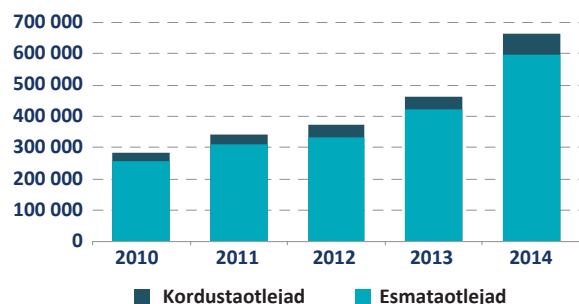
Kolmandate riikide toetamise valdkonnas jätkas tugiamet oma välismõõtmte strateegia rakendamist, eelkõige Euroopa naabrus- ja partnerlusinstrumendi projekti rakendamise kaudu Jordaania, Tuneesia ja Marokoga. Tugiamet asutas välismõõtmte võrgustiku ja korraldas kaks praktilist koostöökohtumist. Tugiamet osales 25. septembril 2014 iga-aastaselt ümberasustamise ja -paigutamise foorumil. Lõpule viidi ümberasustamistsükli kaardistamine liikmesriikides.

Tugiameti organisatsiooni ja sidusrühmadega tehtava koostöö valdkonnas korraldas tugiamet kolm haldusnõukogu koosolekut, allkirjastas töökorra eu-LISAg, pidas oma neljanda nõuandva kogu kohtumise ning konsulteeris eri küsimustes kodanikuühiskonnaga. 2014. aastal oli tugiamet justiits- ja siseküsimuste asutuste võrgustiku eesistuja, mille raames korraldati kolm kohtumist kontaktrühmadega ning justiits- ja siseküsimuste asutuste juhtidega. Korraldati mitu kõrgetasemelist visiiti, sealhulgas võõrustati ÜRO pagulaste ülemvolinikku António Guterrest ning siseasjade volinikku Cecilia Malmströmi. Kokkuvõttes tugevdas tugiamet ka sisest ja välist teavitustegevust: vastu võeti kommunikatsioonistrateegia, regulaarselt avaldati pressiteateid ja uudiseid ning 19. juunil 2014 korraldati tugiameti teabepäev liikmesriikides ja Euroopa Parlamendis. Lisaks korraldas tugiamet kolm ühise kontaktkomisjoni koosolekut Euroopa Komisjoniga kvalifikatsioonidirektiivi, Dublini määruse ja varjupaigamenetluse direktiivi teemal. 2014. aastal alustati tugiameti välishindamist.

Tugiameti peamised tulemused 2014. aastal
Korraldati 117 kohtumist ja seminari
Kohtumistel ja seminaridel osales 2014 inimest
1 uus koolitusmoodul
4 ajakohastatud koolitusmoodulit
100 arvamust kodanikuühiskonna liikmetelt
Konsulteriti 70 kodanikuühiskonna organisatsiooniga
Rakendati täielikult varajase hoiatamise ja valmisoleku süsteemi II etapp
6 ühise töötlemise katseprojekti ja 1 teabe kogumise katseprojekt varjupaigaotsuste tegemise protsessis kaasaitamise kohta
4 operatiivabi kava
34 väljaannet
3 kõrgetasemelist visiiti
Justiits- ja siseküsimuste asutuste võrgustiku eesistumine
Töökorra allkirjastamine eu-LISAg
Korraldati 3 ühise kontaktkomisjoni koosolekut Euroopa Komisjoniga

1. Ettevalmistused: olulised edusammud 2014. aastal

2014. aastal kasvas rahvusvahelise kaitse taotluste arv EL+ riikides enneolematult suureks, ulatudes 662 825ni¹.

Joonis 1. Varjupaigataotluse arv kasvab EL+ riikides neljandat aastat järjest

2014. aastat iseloomustasid ka olulised edusammud justiits- ja siseküsimuste poliitika tasandil koos Euroopa Parlamendi kaheksanda koosseisu valimise ja uue Euroopa Komisjoni ametisse asumisega. Selles raamistikus on tugiamet teinud jõupingutusi arvamuste vahetamiseks ning koordineerinud koos teiste justiits- ja siseküsimuste asutustega tõendus põhise sisendi andmist poliitilisse mõttevahetusse ja otsustusprotsessi.

2014. aastal lõppes Stockholmi programmi ja selle tegevuskavaga seotud viieaastane tööperiood. Sellega seoses võttis Euroopa Ülemkogu oma 2014. aasta juunikohtumisel vastu seadusandliku ja operatiivtegevuse kavandamise strateegilised suunised justiits- ja siseküsimuste valdkonnas². Kohtumiseks valmistudes paluti Euroopa Liidu Nõukogul korraldada arutelu ning Euroopa Komisjoni kutsuti üles esitama oma arvamus. Selle protsessi käigus korraldas nõukogu justiits- ja siseküsimuste poliitika tuleviku arutamiseks mitu kohtumist. Komisjon omakorda võttis 11. märtsil 2014 vastu kaks justiits- ja siseküsimusi käsitlevat teatist vastavalt pealkirjaga „Eli õiguslane tegevuskava aastaks 2020 – usalduse, liikuvuse ja majanduskasvu suurendamine liidus” (COM(2014) 144)³ ning „Avatud ja turvalise Euroopa muutmine tõelisuseks” (COM(2014) 154)⁴. Tugiamet andis oma panuse dokumendiga „Euroopa ühise varjupaigasüsteemi

täielik rakendamine. Õigusaktidest tegevuseni”⁵. 4. märtsil 2014 võttis Euroopa Parlament vastu aruande⁶ Stockholmi programmi vahekokkuvõtte kohta.

Uute suuniste kohaselt on üldesmärk võtta järjekindlalt üle, tõhusalt rakendada ja konsolideerida olemasolevaid õigusakte ja poliitikameetmeid. Eesmärk on liikuda vabadusel, õigusel ja turvalisusel põhineva usaldusväärse ala poole, hallates paremini rännet kõikides selle aspektides, vältides kuritegevust ja terrorismi nendega võideldes ning parandades õiguslast koostööd kogu liidus. Euroopa Komisjoni äsja ametisse määratud president Jean-Claude Juncker nõudis novembris 2014 oma missioonikirjas⁷ rände, siseasjade ja kodakondsuse volinikule (Dimitris Avramopoulos) tugiametile suuremat rolli ning Euroopa ühise varjupaigasüsteemi täielikku rakendamist ja toimimist.

Eli institutsioonide prioriteetides on rõhutatud, et varjupaiga valdkonnas käivad vastutus ja solidaarsus käsikäes. Seetõttu on tugiametil kõrgete ühiste tegevusstandardite ja tugevama koostöö poole püüdlisel oluline roll, luues võrdsed võimalused, et sarnaste varjupaigajuhtumite üle otsustataks kogu liidus ühtmoodi. Tavade ühtlustamine suurendab vastastikust usaldust. Selleks jätkas tugiamet täielikult oma mandaati järgides 2014. aastal ühise, varjupaika käsitleva uuesti sõnastatud õigustikuga kohandatud koolitusprogrammi väljatöötamist ning pakkus operatiivabi ja -toetust selliste liikmesriikide varjupaigasüsteemidele, kus on tuvastatud erivajadused, eelkõige Bulgaariale, Küprosele, Kreekale ja Itaaliale. Lisaks alustas tugiamet varjupaigataotluste ühise töötlemise katseprojekte liikmesriikides, hõlbustades varjupaigataotluste kiiremat ja tõhusamat töötlemist, järgides täielikult ELi ja kohaldatavat riiklikku õigusraamistikku. Tugiamet tugevdas veelgi oma varajase hoiatamise ja valmisoleku süsteemi, mille raames edastatakse liikmesriikidele kord kuus, kvartalis ja aastas arengusuundumuste analüüsiaruandeid varjupaigavaldkonna olukorrast ELis.

¹ Tugiameti 2014. aasta aruanne varjupaigavaldkonna olukorra kohta ELis.

² http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/en/ec/143478.pdf

³ http://ec.europa.eu/justice/effectivejustice/files/com_2014_144_en.pdf

⁴ http://ec.europa.eu/dgs/homeaffairs/elibrary/documents/basicdocuments/docs/an_open_and_secure_europe_-_making_it_happen_en.pdf

⁵ <https://easo.europa.eu/wp-content/uploads/EASO-written-contribution-in-full1.pdf>

⁶ http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//NONSGML+REPORT+A7-2014_0153+0+DOC+PDF+V0//EN

⁷ http://ec.europa.eu/commission/sites/cwt/files/commissioner_mission_letters/avramopoulos_en.pdf

Foto 1. ÜRO Pagulaste Ülemvoliniku Ameti haldusnõukogu koosolekul

Sisemise ülesehituse poolest loeti tugiametit 2014. aastal veel algusjärgus olevaks. Tugiametit mõjutasid eelarvepiirangud, mille tulemusena vähendati mõnevõrra alguses ettenähtud inim- ja eelarveressurse. 2014. aastal oli tugiametis 79 töötajat ning ameti eelarve

ulatus kulukohustuste ja maksete assigneeringute näol 15 miljoni euroni. 2014. aastal algas tugiameti välishindamine, mis lõpetatakse kavakohaselt juuliks 2015.

2. Tugiameti prioriteedid 2014. aastal

2014. aastal keskendus tugiamet liikmesriikide toetamisele viie uuestisõnastatud ELi varjupaigavaldkonna õigusakti rakendamisel, millega pandi alus Euroopa ühise varjupaigasüsteemi II etapile: kvalifikatsioonidirektiiv (direktiiv 2011/95/EL), Dublini III määrus (määrus (EL) nr 604/2014), vastuvõtutingimuste direktiiv (direktiiv 2013/33/EL), varjupaigamenetluse direktiiv (direktiiv 2014/32/EL) ja Eurodaci määrus (määrus (EL) nr 603/2014). Tugiamet etendas selles protsessis põhirolli liikmesriikide toetamisel arvukate vahendite abil, mida selleks välja töötatakse. Nende vahendite väljatöötamisel on tugiamet võtnud täiendavuse tagamiseks ja dubleerimise vältimiseks arvesse olemasolevaid parimaid tavasid ja praktilisi koostöömeetmeid. Samuti rakendas tugiamet 2014. aastal Vahemere rakkerühma poolt ettenähtud meetmed.

Tugiameti prioriteedid 2014. aastal
Liikmesriikide toetamine uuestisõnastatud varjupaigaõigustiku rakendamisel koolituse, praktilise koostöö, päritoluriigi teabe ja kvaliteediaruannete abil
Tugiameti varajase hoiatamise ja valmisoleku süsteemi edasiarendamine
Operatiivabi Kreekale kooskõlas tegevuskava II etapiga ning erakorraline toetus Itaaliale, Bulgaariale ja Küprosele
Vahemere rakkerühma meetmete rakendamine

3. Tugiameti saavutused 2014. aastal tegevusvaldkondade kaupa

3.1 Alaline toetus

Tugiamet pakub liikmesriikidele alalist toetust, et toetada Euroopa ühise varjupaigasüsteemi rakendamist ning parandada varjupaigaprotsesside ja -süsteemide kvaliteeti. Toetuse eesmärk on edendada Euroopa ühise varjupaigasüsteemi järjekindlat rakendamist ELis ning ühiste teadmiste ja oskuste, korralduse ja menetluste, teabe, ressursside ja parimate tavade jagamist. Tugiameti alaline toetus hõlmab järgmist:

- tugiameti koolitus;
- kvaliteeditugi;
- päritoluriigi teave;
- vastuvõtt;
- eriprogrammid, nagu näiteks tugiameti koostöö liikmesriikide ja Euroopa kohtuasutustega ning saatjata alaealistega seotud tegevus kuni kättesaadavate keelte loeteluni ja koostööni inimkaubanduse vältimisel.

3.1.1 Koolitus

Tugiameti koolitused 2014. aastal
179 osalejat Maltal korraldatud 13 koolitajate koolituskursusel
108 osalejat 4 piirkondlikul koolituskursusel, mis korraldati välismõõtmte strateegia raames
2533 osalejat 179 riiklikul koolituskursusel
1 uus väljatöötatud koolitusmoodul
4 ajakohastatud koolitusmoodulit
3 avaldatud käsiraamatut (Euroopa ühine varjupaigasüsteem, kaasamine, küsitlustehnikad)
Sertifitseerimissüsteemi väljatöötamine

Tugiameti koolitustegevus 2014. aastal toetas liikmesriike nende töötajate oskuste ja pädevuse edasiarendamisel kvalitatiivse ühiskoolituse abil. Tugiameti koolitus aitas kaasa Euroopa ühise varjupaigasüsteemi järjekindlale rakendamisele, toetades ühtsete tavade ja menetluste sisseseadmist kõikjal ELis. Kooskõlas 2012. aastal vastuvõetud koolitusstrateegiaga⁸ loodud raamistikuga kasutas tugiamet kaheosalist lähenemisviisi: ühelt poolt töötas tugiamet välja asjakohased koolitusmaterjalid ja teiselt poolt korraldas koolitusi, mis

põhinevad koolitajate koolitamise süsteemil. Tugiameti koolituskava⁹ käsitleb 14 interaktiivse mooduli abil varjupaigamenetluse põhiaspekte; moodulites on kasutatud segametoodikat, mis kombineerivad e-õpet ja vahetuid õppesessioone. Koolitustegevuses teeb tugiamet tihedat koostööd liikmesriikide ja assotsieerunud riikide ekspertidega. Tugiamet korraldab rahvusvaheliste ja kodanikuühiskonna organisatsioonidega regulaarselt sihipäraseid konsultatsioone koolitusmaterjalide asjus. Siin on eriti tähtis osa tugiameti asutatud nõuanderühmal, kuhu kuuluvad Euroopa Komisjoni, ÜRO Pagulaste Ülemvoliniku Ameti, Odysseuse võrgustiku ning Euroopa Põgenike ja Pagulaste Nõukogu esindajad, kes etendavad olulist rolli koolituse arendamises. Lisaks leidsid mais ja oktoobris 2014 aset riiklike kontaktpunktide koolituskohtumised ning oktoobris 2014 korraldati iga-aastane õppeseminar.

2014. aasta jooksul korraldati 13 koolitajate koolituskursust järgmistele moodulitele: kaasamine, laste küsitlemine, arvamuste koostamine ja otsustamine, tõendite hindamine, Euroopa ühine varjupaigasüsteem, küsitlustehnikad, haavatavate isikute küsitlemine, päritoluriigi teave, juhtide moodul, Dublini III määrus (kaks kursust), varjupaigamenetluse direktiiv ja pagulasena tunnustamata jätmine. Koolitajate koolituskursusel osales 179 õppurit 23 liikmesriigist (sh üheksa tugiameti töötajat) ning nende keskmine rahulolu määr oli 80%. 2014. aastal korraldas tugiamet esimest korda (ja suurema osaluse ergutamiseks) mitme mooduliga piirkondlikke koolituskursusi. Nelja piirkondliku koolituskursuse käigus korraldati kaheksa koolitajate koolituskursust Varssavis, Viinis, Brüsselis (prantsuse keeles) ja Roomas, üks tugiameti välismõõtmte kursus korraldati Istanbulis. Kursustel osales 108 varjupaigaametnikku liikmesriikidest, Lääne-Balkani riikidest ning Jordaaniast, Tuneesiast ja Marokost (Euroopa naabus- ja partnerlusinstrumendi riigid).

19 liikmesriigis korraldati 179 riiklikku koolituskursust, väljaõpet sai 2533 ametnikku.

2014. aastal tehti suuri jõupingutusi, et tugiameti koolituskava saaks laiemalt kasutada: eri moodulid tõlgiti lisakeeltesse ja tehti kättesaadavaks e-õppe keskkonnas. Kaasamise moodul tõlgiti kaheksasse keelde, tõendite hindamise moodul kolme keelde, küsitlustehnikate moodul kahte, Euroopa ühise varjupaigasüsteemi ja laste küsitlemise moodul ühte keelde. Ajakohastati

⁸ <https://easo.europa.eu/wp-content/uploads/EASO-Training-strategy.pdf>

⁹ <https://easo.europa.eu/wp-content/uploads/BZ0413152ENC.pdf>

Foto 2. Tugiameti koolitajate koolituskursus

nelja moodulit ja töötati välja juhtide moodul. Lisaks alustas tugiamet tööd vastuvõtumooduli väljatöötamise kallal ning arendas edasi sugude, soolise identiteedi ja seksuaalse sättumuse moodulit – mõlemad valmivad 2015. aastal.

Lisaks tehti edusamme tugiameti koolituse sertifitseerimisel. Korraldati kohtumisi valdkondliku kvalifikatsiooniraamistiku ekspertide ja väliskonsultantidega, et alustada ettevalmistustööd üleminekuks õppe-eesmärkidelt õppetulemustele ning kajastada seda muudatust kõikides tugiameti õppekava moodulites.

Tugiamet avaldas kaasamise, Euroopa ühise varjupaigasüsteemi ja küsitlustehnikate käsiraamatuid ning koostas haavatavate isikute küsitlemise käsiraamatu.

Käsiraamatud on abimaterjaliks neile, kes on konkreetse mooduli veebipõhise koolituse ja vahetud õppesessioonid juba lõpetanud. Käsiraamatud jäävad varjupaigaküsimuste spetsialistidele abiks nende igapäevatoos ning neis on esitatud õppematerjalide põhiosade kokkuvõte. Samuti aitavad käsiraamatud õppijatel koolituse käigus omandatud teadmisi ja oskusi kinnistada. Oma igapäevatoos saavad nad nii oma teadmisi kontrollida ning koolituse käigus omandatud oskusi ja pädevusi edasi arendada. Valmis sai ka esimene koolituskeskkonnal põhinev koolitusaruanne. Selles esitatakse tugiameti õppekava rakendamise edusammude põhinäitajad ja tugiameti koolitusalsed teabelehed eri riikide kohta.

3.1.2 Kvaliteeditugi

Tugiameti kvaliteeditugi 2014. aastal
1 kvaliteedimaatriksi kaardistamine
3 kvaliteediteemalist kohtumist
8 töörühma kohtumist
3 praktilise koostöö vahendi juurutamine
Riiklike kontaktpunktide iga-aastane kvaliteedialane kohtumine

Tugiamet tegutseb kvaliteedi valdkonnas selle nimel, et toetada kvaliteedi tagamise protsesside ja menetluste järkjärgulist kehtestamist liikmesriikides, ning varjupaigaotsuste kvaliteedi edasist parandamist.

2012. aastal kasutusele võetud kvaliteedimaatriksi eesmärk on hõlmata kahe aasta jooksul täielikult kõik Euroopa ühise varjupaigasüsteemi valdkonnad. Tegevuse tulemusena koostatakse heade tavade andmebaas, kvaliteedimehhanismid ja praktilised vahendid ning luuakse kvaliteediprojektid ja -algatused. Ühtlasi võimaldab maatriks tugiametil välja selgitada liikmesriikide toetusvajaduse. 2014. aastal keskenduti kvaliteedimaatriksis varjupaigamenetlustes otsuste tegemise etapi põhiaspektidele, st menetlusele juurdepääsule ja erimenetlustele (taotluse eelisjärjekorras läbivaatamine, kiirendatud menetlused, piirimenetlused, turvalised riigid, vastuvõetavusmenetlused, kordustaotlused ja pagulasseisundi äravõtmine). Kvaliteedimaatriksi tulemusi kasutati ka koos Euroopa Komisjoniga

korraldatud kontaktkomisjoni koosolekutel. Üks kvaliteedikooosolek korraldati varjupaigamenetluse direktiivi kontaktkomisjoni istungi järel.

Kvaliteedimaatriksi kaardistamise raames jätkas tugiamet ELi liikmesriikides 2004. aastast rakendatud projektide ja algatuste loetelu koostamist. Loetelu näol tahetakse luua põhjalik ja alaline andmebaas projektidest ja algatustest, mille ühine eesmärk on parandada kvaliteeti. See hõlmab Euroopa ühise varjupaigasüsteemi eri aspekte ja on süstematiseeritud teemade kaupa, sh näiteks menetluse kvaliteet, alaealised, päritoluriigi teave, vastuvõtutingimused. Seda arendatakse edasi ja ajakohastatakse regulaarselt liikmesriikidelt ja teistelt asjaomastelt sidusrühmadelt laekunud teabe põhjal.

2014. aasta jooksul korraldati kolm temaatilist kohtumist kvaliteedi ja menetlusele juurdepääsu, kvaliteedi ja erivajadustega isikute väljaselgitamise ning kvaliteedi ja erimenetluste alal. Lisaks korraldati kaheksa töörühma kohtumist, et töötada välja kolm uut praktilist vahendit [isikuintervjuu](#)¹⁰, [tõendite hindamise](#)¹¹ ja erivajadustega isikute väljaselgitamise tarvis. Nende vahendite väljatöötamisele kaasaaitamiseks asutati ka kvaliteedi nõuanderühm, kuhu kuuluvad Euroopa Komisjoni, ÜRO Pagulaste Ülemvoliniku Ameti, Euroopa Pögenike ja Pagulaste Nõukogu ning arutletava teemaga seotud kodanikuühiskonna esindajad. Detsembris toimus riiklike kontaktpunktide iga-aastane kvaliteedialane kohtumine, millest võttis osa 20 osalejat 18 liikmesriigist, ÜRO Pagulaste Ülemvoliniku Ametist ja Euroopa Komisjonist.

3.1.3 Päritoluriigi teave

Tugiameti tegevus päritoluriigi teabe valdkonnas 2014. aastal
115 osalejat kõigis seitsmes päritoluriigi teabe võrgustikus
Loodi 4 uut võrgustikku (Iraan, Iraak, Venemaa ja Afganistan)
Päritoluriigi teabe portaali kaudu seoti omavahel 16 100 dokumenti ja 5 riiklikku andmebaasi
Päritoluriigi teabe portaaliil oli 580 kasutajat
Avaldati 2 päritoluriigi teavet käsitlevat aruannet ja 1 praktiline suunis

Tugiamet tegutseb päritoluriigi teabe valdkonnas selle nimel, et luua ELi kõikehõlmav päritoluriigi teabe süsteem, täiustades ja ühtlustades standardeid koos liikmesriikide ja Euroopa Komisjoniga, kasutades võrgustikel põhinevat lähenemisviisi. Selle eesmärgiga

kooskõlas arendati 2014. aastal edasi aasta varem kasutusele võetud võrgustikel põhinevat lähenemisviisi: lisaks 2013. aastal loodud kolmele võrgustikule (Somaalia, Süüria, Pakistan) loodi neli uut võrgustikku (Iraak, Iraan, Venemaa Föderatsioon ja Afganistan). Kokku on seitsmes võrgustikus 115 osalejat.

Lisaks Süüriat ja Iraaki käsitlevale praktilise koostöö konverentsile korraldati kolm praktilise koostöö seminari Iraagi, Ukraina ja Eritrea kohta. Tugiameti ekspertide võrgustiku väljaarendamisega edendatakse poliitika ja tavade ühtlustamist liikmesriikides. Jagatakse päritoluriigi teabega seotud vajadusi ja tooteid ning välditakse jõupingutuste dubleerimist. Samuti hindavad võrgustikud ühiselt päritoluriigi teabe peamisi allikaid, arutavad konkreetseid varjupaiga seisukohast olulisi küsimusi päritoluriikides, pakuvad raamistikku päritoluriigi teabe ühiseks koostamiseks ning vastavad ühiselt päritoluriigi teabe päringutele. 2015. aastal korraldatakse päritoluriigi teabe võrgustike täielik hindamine. 2014. aastal avaldas tugiamet kaks päritoluriigi teabe aruannet ELis pagulasseisundi kindlaksmääramise seisukohast eriti olulistel teemadel: aruanne „[Lõuna- ja Kesk-Somaalia – riigi ülevaade](#)”¹² ja päritoluriigi teabe aruanne pealkirja all „[Tšetšeenia – naised, abielu, lahusus ja lapse hooldusõigus](#)”¹³ oktoobris 2014. Aruannete koostamisel ja eelretsenseerimisel osalesid eri liikmesriikide uurijad ja eksperdid. 2015. aastal alustati ja valmis veel üks päritoluriigi teabe aruanne pealkirjaga „[Afganistan – julgeolekuolukord](#)”¹⁴.

Päritoluriigi teabe meetodikaga seoses korraldas tugiamet märtsis 2014 päritoluriigi teabe veebipõhiste uuringute konverentsi, kus eksperdid tutvustasid päritoluriigi teabe kogumiseks, jagamiseks, filtreerimiseks ja esitamiseks kättesaadavaid uusi tehnoloogiaid ja vahendeid.

Konverentsi järel avaldas tugiamet juunis 2014 suunised „Näpunäited päritoluriigi teabe veebipõhiste uuringute kohta”, milles esitatakse mitteamendav ülevaade praktilistest vahenditest ja veebitööriistadest, mida päritoluriigi teabe uurijad saavad kasutada asjaomast teavet otsides. Lisaks hakkas tugiamet 2014. aastal tegelema küsimustega, mis on seotud haavatavaid isikuid käsitleva päritoluriigi teabe uuringutega.

Korraldati seminar päritoluriigi teabe ning lesbide, geide ja biseksuaalide (LGB) teemal, mille raames pakuti päritoluriigi teabe uurijatele, ÜRO Pagulaste Ülemvoliniku Ameti esindajatele ning kodanikuühiskonna organisatsioonide liikmetele võimalust arutada terminoloogiaprobleeme, jagada kogemusi LGB-teabe kogumise ja esitamise ning uurimistoimingute ja

¹⁰ <https://easo.europa.eu/wp-content/uploads/EASO-Practical-Guide-Personal-Interview-EN.pdf>

¹¹ <https://easo.europa.eu/wp-content/uploads/EASO-Practical-Guide-Evidence-Assessment.pdf>

¹² <https://easo.europa.eu/wp-content/uploads/COI-Report-Somalia.pdf>

¹³ <https://easo.europa.eu/wp-content/uploads/COI-Report-Chechnya.pdf>

¹⁴ <https://easo.europa.eu/wp-content/uploads/Afghanistan-security-situation-EN.pdf>

Foto 3. Tugiameti praktiline koostöökohtumine Eritreas

kvaliteedi tagamise vahendite kohta. Kohtumisel oli 25 osalejat, kellest kaheksa esindasid kodanikuühiskonda ja teadusringkondi. Pärast seminari moodustati päritoluriigi ja LGB-teabe töörühm, mille ülesanne on koostada praktilised suunised päritoluriigi teabe ekspertidele, kes uurivad lesbide, geide ja biseksuaalide olukorda päritoluriikides, koos terminiloendi, kasulike allikate nimestiku ja praktiliste kontroll-loenditega. Suunised¹⁵ avaldati 2015. aastal. Paralleelselt LGB-tegevusega on tugiamet osalenud nõuanderühma liikmena UNICEFi juhtimisel Madalmaades, Belgias ja Rootsis läbiviidavas projektis, mis käsitleb päritoluriigi teavet ja lapsi. Lapsi käsitlevate aruannete projekti käigus on töötatud välja metoodika riikide analüüsimiseks laste seisukohast ja koostatud laste olukorra analüüs mitme päritoluriigi kohta. Projekt viiakse lõpule 2015. aastal.

2015. aastal kavatakse tugiamet läbi vaadata 2012. aastal avaldatud tugiameti päritoluriigi teabe aruannete üldise metoodika ning kõnealust dokumenti ajakohastada, võttes arvesse päritoluriigi teavet käsitlevate eri liiki aruannete koostamisel saadud värsked kogemusi.

Tugiamet tegi 2014. aastal olulisi edusamme ka ühise päritoluriigi teabe portaali ajakohastamisel ja edasiarendamisel. Euroopa Komisjoni loodud ja 2012. aastal tugiametile üleantud portaal võimaldab varjupaigaametnikel saada ühestainsast punktist

juurdepääs väga ulatuslikule päritoluriigi teabele. Portaali kaudu seoti omavahel 16 100 uut päritoluriigi teabe dokumenti ning portaalil on 580 aktiivset kasutajat. Portugali, Hispaania, Kreeka, Küprose, Bulgaaria, Itaalia ja Sloveenia kasutajatele ning portaali riiklikele halduritele korraldati neli koolituskursust. Lisaks korraldati päritoluriigi teabe portaali nõuanderühma kohtumine. Detsembris 2014 koostas ja kinnitas tugiameti haldusnõukogu ettepaneku kujundada päritoluriigi teabe portaali selle kasutusvõimaluste parandamiseks ümber.

Juhtide tasandil kogunes aprillis ja novembris 2014 kõikide EL+ riikide päritoluriigi teabe üksuse juhtidest või muul moel päritoluriigi teabe eest vastutavatest ekspertidest koosnev strateegiline võrgustik, kes andis strateegilist lähteteavet, samuti tagasisidet päritoluriigi teabega seotud tugiameti tegevuse kohta ning vahetas päritoluriigi teabe uuringute alaseid juhtimiskogemusi.

Tugiamet andis ka operatiivbina päritoluriigi teabe alast abi Itaalia riiklikule varjupaigakomisjonile, koostades riikliku päritoluriigi teabe süsteemi ajakohastamiseks tehnilise uuringu. Anti konkreetset analüüsiabi, süstematiseerides olemasolevaid andmeid ja pakkudes kriteeriume usaldusväärse teabe üleslaadimiseks. Lisaks korraldas tugiamet Itaalia kohtuametnikele päritoluriigi teabe uuringute standardeid käsitleva erikoolituse.

¹⁵ <https://easo.europa.eu/wp-content/uploads/Researching-the-situation-of-LGB-in-countries-of-origin-FINAL-080515.pdf>

3.1.4 Tugiameti eriprogrammid

3.1.4.1 Koostöö kohtuasutuste töötajatega

Tugiameti koostöö kohtuasutuste töötajatega 2014. aastal
3 ekspertide kohtumist erialaste materjalide koostamiseks
Aastakonverents ja ametialase arengu õpikoda edasijõudnutele
Kvalifikatsioonidirektiivi artikli 15 punktiga c seotud tugivahend

Euroopa ühise varjupaigasüsteemi täieliku ja sidusa rakendamise toetamiseks abistab tugiamet liikmesriikide kohtuasutuste töötajaid ametialase arendamise materjalide ühise koostamise, Euroopa ja liikmesriikide kohtute vahelise dialoogi ergutamise ning Euroopa ja liikmesriikide kohtuasutuste töötajatele ettenähtud edasijõudnute õpikodade korraldamisega.

2014. aastal ergutas tugiamet Euroopa Liidu Kohtu, Euroopa Inimõiguste Kohtu, liikmesriikide ja assotsieerunud riikide kohtuasutuste töötajate osalemist ühise lähenemisviisi väljatöötamises kohtuasutuste töötajatega tehtava koostöö jaoks. Selleks võttis tugiamet kasutusele ametialase arendamise materjalide koostamise meetodika ning tugevdas koostöösidemeid Pagulasõiguse Kohtunike Rahvusvahelise Liidu ja Euroopa Halduskohtunike Ühinguga. Samuti tugevdas tugiamet sidemeid ÜRO Pagulaste Ülemvoliniku Ameti, Euroopa Liidu Põhiõiguste Ameti ning teiste asjaomaste partneritega, nagu näiteks Euroopa õiguslase koolituse võrgustik. Maltal korraldati kolm ekspertide kohtumist kvalifikatsioonidirektiivi artikli 15 punkti c rakendamist käsitlevate erialaste materjalide koostamiseks. Lisaks kohtuasutuste töötajate aastakonverentsile korraldas tugiamet detsembris 2014 ametialase arendamise õppekava väljatöötamiseks teise edasijõudnute õpikoda, kus osales 32 kohtuasutuste töötajat. Kvalifitseerimisdirektiivi artikli 15 punktiga c seoses viis tugiamet lõpule kahe toetava vahendi koostamise: „Kvalifitseerimisdirektiivi artikli 15 punkt c – õiguslik analüüs”¹⁶ ja „Kvalifitseerimisdirektiivi artikli 15 punkti c käsitlev juhend õiguskoolitajatele – õiguslik analüüs”. Enne avaldamist konsulteeriti ka tugiameti nõuandva koguga, kes esitas viis arvamust.

Erilise surve all olevatele liikmesriikidele osutatava operatiivabi raames korraldas tugiamet ka sihtotstarbelisi seminare Itaalia ja Bulgaaria kohtuasutuste töötajatele.

3.1.4.2 Saatjata alaealiste tegevuskava tegevused

Tugiameti tegevus saatjata alaealiste valdkonnas 2014. aastal
4 praktilise koostöö ekspertkohtumist saatjata alaealiste teemal
Aastakonverents saatjata alaealiste teemal
Vanuse kindlaksmääramist käsitleva tugiameti käsiraamatu hindamine
Lastega seotud küsimustega tegelevate ekspertide võrgustiku edasiarendamine
Tugiameti platvormi loomine lastega seotud tegevuse jaoks

2014. aasta jooksul jätkas tugiamet toetuse pakkumist ja praktilise koostöö ergutamist liikmesriikides saatjata alaealistega seotud küsimustes Euroopa Komisjoni saatjata alaealiste tegevuskava (2010–2014) raames. Aasta jooksul korraldas tugiamet neli praktilise koostöö ekspordikoosolekut järgmistes valdkondades: perede otsimine, lapse huvid rahvusvahelise kaitse reguleerimisalas, vanuse kindlaksmääramine ja Dublini määrus – perede otsimine ja lapse huvid. Koosolekute tulemusena arendati välja laste küsimustes pädevate ekspertide võrgustik ning loodi tugiameti lastega seotud tegevuse platvorm. Lisaks hakati välja töötama perede otsimise praktilist vahendit, mis peaks avaldatama 2015. aastal.

Pärast väljaande „Vanuse kindlaksmääramise praktika Euroopas” ilmumist eelmisel aastal korraldati tugiameti veebilehel väljaande kohta tagasisideküsitlus ning viidi lõpule käsiraamatu esimene hindamine. Tugiametit kutsuti väljaannet esitlema mitmele teemakonverentsile. Lisaks kasutati käsiraamatut Küprose eritoetuskava raames korraldatud vanuse kindlaksmääramisega seotud tegevuste toetamiseks.

Saatjata alaealisi käsitlev aastakonverents toimus 9. ja 10. detsembril 2014 ning sellel osales 33 esindajat 17 liikmesriigist, Euroopa Komisjonist, Euroopa Liidu Põhiõiguste Ametist ja kuuest kodanikuühiskonna organisatsioonist.

¹⁶ <https://easo.europa.eu/wp-content/uploads/Article-15c-Qualification-Directive-201195EU-A-judicial-analysis.pdf>

3.1.4.3 Inimkaubandus

Tugiameti tegevus inimkaubandusevastase võitluse valdkonnas 2014. aastal
Iga-aastane praktilise koostöö ekspertkohtumine inimkaubanduse teemal
2 koordineerimiskohtumist ELi inimkaubandusevastase võitluse koordinaatori ametiga
Osalemine inimkaubandusevastase strateegia rakendamise vahearuande koostamisel
Toetus Euroopa Politseikolledži õppekava ajakohastamiseks

Seoses ühisavaldusega „Üheskoos inimkaubanduse vastu”, mille justiits- ja siseküsimuste asutuste juhid allkirjastasid ELi viienda inimkaubanduse vastu võitlemise päeva puhul 18. oktoobril 2011, toetas tugiamet aktiivselt inimkaubanduse kaotamist käsitleva ELi strateegia (2012–2016) sidusat arendamist.

Tugiamet osales kahel inimkaubanduse kontaktsikute koordineerimiskohtumisel, mille korraldas inimkaubandusevastase võitluse koordinaatori amet Euroopa Komisjoni siseasjade peadirektoraadis. Kohtumistel keskenduti justiits- ja siseküsimuste asutuste ühis- ja üksiktegevustele inimkaubandusevastase võitluse valdkonnas. Selle tulemusena koordineeris tugiamet justiits- ja siseküsimuste asutuste aruannet ühistegevuste kohta võitluses inimkaubandusega. Aruanne hõlmab perioodi oktoobrist 2012 kuni oktoobrini 2014. Aruanne käsitleb eelkõige valdkondi, milles asutused on ühendanud jõud inimkaubanduse kaotamise ELi strateegia (2012–2016) rakendamiseks vastavalt strateegia viiele prioriteedile: inimkaubanduse ohvrite tuvastamine, kaitsmine ja abistamine; inimkaubanduse tõhusam ärahoidmine; inimkaubitsejate vastu süüdistuste esitamise lihtsustamine; peamiste toimijate vahelise koordineerimise ja koostöö tõhustamine ning poliitika sidususe parandamine ja teadlikkuse suurendamine uutest tekkivatest ohtudest, mis on seotud inimkaubanduse kõigi erinevate vormidega, ja nendele tõhusalt reageerimine. Aruanne on lisatud Euroopa Komisjoni vahearuandele inimkaubanduse kaotamise ELi strateegia (2012–2016) rakendamise kohta. Vahearuannet esitleti ELi kaheksanda inimkaubanduse vastu võitlemise päeva (18. oktoober 2014) eelõhtul.

Peale selle koordineeris tugiamet täiendavat aruannet, mis käsitles justiits- ja siseküsimuste asutuste üksiktegevusi inimkaubandusega võitlemisel oktoobrist 2012 kuni oktoobrini 2014.

2014. aastal osales tugiamet aktiivselt Euroopa Politseikolledži õppekava ajakohastamisel inimkaubanduse valdkonnas ning korraldas praktilise koostöö ekspertkohtumise inimkaubanduse teemal, kus osales 16 EL+ riigi ja üheksa asjaomase kodanikuühiskonna organisatsiooni esindajat.

3.1.5 Vastuvõtt

Tugiameti tegevus vastuvõtu valdkonnas 2014. aastal
Koostöö EPRA ja ENAROGa
Praktilise koostöö õpikoda erandolukorra plaanimise kohta
Vastuvõtukoolituse õppekava mooduli väljatöötamine

2014. aastal alustas tugiamet asutusesisese suutlikkuse arendamist, et pakkuda liikmesriikidele toetust vastuvõtusüsteemide ja -tingimuste alal. Selleks arendati koostööd valdkonna asjaomaste ekspertide võrgustikega, eelkõige varjupaigataotlejaid vastuvõtivate organisatsioonide Euroopa võrgustikuga (ENARO) ja reguleerivate asutuste Euroopa platvormiga (EPRA). 3. ja 4. aprillil 2014 aitas tugiamet korraldada ENARO juhtkomitee pagulaste vastuvõtu teemalist koosolekut, kus oli 22 osalejat, kes jagasid vastuvõtu valdkonna koolituste ning eriolukordades pagulaste vastuvõtu haldamise parimaid tavasid. Juunis 2014 korraldati EASO-EPRA vastuvõtuteemaline kohtumine ka Maltal. Peale selle korraldas tugiamet praktilise koostöö õpikoda erandolukorra plaanimise kohta, kus käsitleti muu hulgas võimalust jagada võimekust ja vastuvõtuvahendeid. Lisaks alustati spetsiaalse vastuvõttu käsitleva koolitusmooduli väljatöötamist, mis valmib 2015. aastal. Liikmesriikide ja kodanikuühiskonna organisatsioonide vastuvõtueksperdist koosnev nõuanderühm kogunes kolm korda ning arutas mooduli õppe-eesmärke, sihtrühma, ülesehitust ja sisu.

3.1.6 Tugiameti kättesaadavate keelte loetelu

Kättesaadavate keelte loetelu abil aitab tugiamet liikmesriikidel saada hõlpsamat juurdepääsu teistes liikmesriikides kättesaadavatele keeltele. 2014. aastal toetas tugiamet Küprost loeteluga suulise tõlke teenuse pakkujatest teistes liikmesriikides. 2015. aastal uuritakse kättesaadavate keelte teabelehe ja tehniliste lahenduste võimalust, et hõlbustada keelte loetelu kasutamist.

3.2 Tugiameti eritoetus

3.2.1 Toetus erivajadustega liikmesriigile

Tugiameti eritoetus 2014. aastal
3 eritoetuskava: Küpros, Itaalia ja Bulgaaria
11 meedet, lähetati 39 eksperti

Eelnevate aastate kogemusele tuginedes arendas tugiamet 2014. aastal välja lisameetmed nende riikide abistamiseks, kes vajavad oma varjupaiga- ja vastuvõtusüsteemiga seoses eritoetust. Tugiamet pakkus vastavalt juunis 2013 ja juunis 2014 allkirjastatud eritoetuskava alusel vajaduspõhist abi Itaaliale ja Küprosele. Abi osutati kooskõlas nende liikmesriikide taotluse ja tugiameti hinnanguga, mis põhines muu hulgas varajase valmisoleku ja hoiatamise süsteemi põhisel analüüsil.

Itaalia eritoetuskava¹⁷ raames tegid tugiamet ja Itaalia koostööd mitmes prioriteetses valdkonnas, nagu andmete kogumine ja analüüs, päritoluriigi teave, Dublini süsteem, vastuvõtusüsteem, eriolukordade võimekus ning sõltumatute kohtuametnike koolitamine. Tugiamet pakkus eritoetuskava alusel tehnilist ja operatiivabi, et parandada Itaalia vahendeid ELi varjupaigaõigustiku rakendamiseks. 2014. aastal rakendati kava seitse meedet, osales 32 eksperti 14 EL+ riigist. Tugiamet

toetas rahvusvahelise kaitse andmise eest vastutavate territoriaalkomisjonide liikmete ametialast arendamist. Riiklike ekspertide ja tugiameti ametnike koostöös koostati Itaalia varjupaigaandmesüsteemi ülevaade. Puuduste analüüsi abil selgitati välja võimalikud arenguvajadused, et tagada andmete tõhusam kogumine. Itaalia vastuvõtusüsteemi kaardistamise järel 2013. aastal ning selle tulemuste ja uuesti sõnastatud vastuvõtutingimuste direktiivi nõuete alusel määratlesid tugiameti eksperdid vastuvõtuga seotud kvaliteedistandardid ja -mehhanismid. Selle põhjal koostati tihedas koostöös Itaalia ametiasutustega esialgsed praktilised suunised praeguste seirevahendite töhustamiseks.

Pidevalt tugevdati koostööd olulise rakenduspartneriga Itaalias (ÜRO Pagulaste Ülemvoliniku Ametiga), eelkõige varjupaigamenetluse ja vastuvõtutingimuste teatavate aspektide alal.

Küprose eritoetuskava¹⁸ rakendamist alustati juulis 2014 vastuvõtu ja avatud majutuse toetusmeetmetega. Korraldati Kofinous asuva rahvusvahelise kaitse taotlejate vastuvõtukeskuse haldamise ja juhtimisega seotud vajaduste hindamine. Tugiameti eksperdid koostasid laiendatud keskuse jaoks standardse töökorra ning andsid soovitusi keskuse struktuuri, haldamise ja juhtimise kohta. Seoses vanuse hindamise tugimetoodika väljatöötamise, rakendamise ja koolitusega pakuti Kreekas tervishoiuministeriumi määratud

Foto 4. Tugiameti koolitusel osalejad Kreekas

¹⁷ <https://easo.europa.eu/wp-content/uploads/EASO-SPP-Italy-ELECTR-SIGNED.pdf>

¹⁸ <https://easo.europa.eu/wp-content/uploads/EASO-CY-OP.pdf>

hambaarstidele erikoolitust. 2014. aastal osales Küprose eritoetuskava neljas tegevuses ühtekokku seitse eksperti neljast liikmesriigist.

Tugiamet ja Bulgaaria siseminister allkirjastasid 5. detsembril 2014 eritoetuskava Bulgaaria varjupaiga- ja vastuvõtusüsteemi tõhustamiseks ja tugevdamiseks. Kava rakendatakse kuni 2016. aasta juuni lõpuni ning see põhineb septembris 2014 läbiviidud tugiameti Bulgaaria tegevuskava hindamise tulemustel (vt punkt 3.3).

Kokkuvõttes tegi tugiamet kogu 2014. aasta jooksul jõupingutusi liikmesriikidele eriabi pakkumise võimaluste parandamiseks. Sellega seoses arendas tugiamet edasi standardmenetlusi, seadis sisse seire- ja hindamissüsteemi ning valmistas ette operatiivse teabeedastusvahendi.

Tugiameti nõuandva kogu 2014. aasta täiskogu avaistung pühendati selliste vahendite ja võimaluste arutamisele, mis suurendaksid kodanikuühiskonna panust tugiameti tegevuskavade/eritoetuskavade rakendamisse.

3.2.2 Ümberpaigutamine

Tugiameti eesmärk on edendada, soodustada ja koordineerida teabe- ja parimate tavade vahetust ELi-sisese ümberpaigutamise kohta. Sellega seoses osales tugiamet 2014. aastal Euroopa Komisjoni korraldatud iga-aastaselt ümberpaigutamise foorumil ning ajakohastas Maltalt lähtuva ELi-sisese ümberpaigutamise hindamise aruannet¹⁹.

3.2.3 Vahemere rakkerühm

Tugiameti tegevus Vahemere rakkerühma raames 2014. aastal

Katseprojekt teabe kogumiseks varjupaigaotsuste tegemise protsessis kaasaaitamise kohta

6 katseprojekti varjupaigataotluste ühise töötlemise alal

Nn Vahemere rakkerühm moodustati kohe pärast Lampedusa rannikul oktoobris 2013 aset leidnud tragöödiat, kui mitmesaja sisserändajaga laeva hukul uppus üle 300 inimese. Probleemi konkreetsete leevendusmeetmete analüüsimiseks kutsus Vahemere rakkerühm kokku eksperte kõikidest liikmesriikidest, Euroopa Komisjonist, Euroopa välisteenistusest, tugiametist, Frontexist, Europolist, Euroopa Liidu Põhiõiguste Ametist ja Euroopa Meresõiduohutuse Ametist. Arutelude põhjal võttis Euroopa Komisjon 4. detsembril 2013 vastu teatise (COM(2013) 869

final)²⁰ ja tegevuskava. Vahemere rakkerühm arendas mitut tegevussuunda, sealhulgas kaheksat tugiametile suunatud meetet.

Komisjoni Vahemere rakkerühma käsitleva teatise tegevuskava raames alustas tugiamet koos Frontexi, Europoli ja Eurojustiga ühist katseprojekti lisateabe saamiseks varjupaiga taotlemisele kaasaaitamise kohta. Katseprojekti eesmärk oli koguda tavapärase küsitluse käigus rahvusvahelise kaitse taotlejatele saadud teabest anonüümseid andmeid nende marsruudi ja kogetud tingimuste kohta. Katseprojekti osales kaks liikmesriiki: Itaalia ja Malta. Asjaomased pädevad riigiasutused edastasid tugiametile septembris ja oktoobris 2014 samas paadis Itaaliasse ja Maltale jõudnud taotlejatele kogutud isikustamata koondandmed. Peamine järeldus oli, et ühise katseprojekti metoodikaga saadi kaasaaitamise kohta (eelkõige Euroopas) uusi teadmisi ja koguti pikaajaliseks strateegiliseks analüüsiks sobiv süsteemne andmekogum. Lähenedes viis võimaldab saada kaasaaitamise kohta rohkem ja paremat teavet. Järgmise sammuna teeb tugiamet 2015. aastal ettepaneku korraldada katseprojekt kahes liikmesriigis, mis ei asu ELi välispiiridel, ning korraldada katseprojekti Itaalias ja Maltal.

Vahemere rakkerühmaga seoses korraldas tugiamet ka kuus varjupaigataotluste ühise töötlemise esialgset katseprojekti. Eesmärk oli testida varjupaigamenetluse töövoogu ja protsesside osi, millega liikmesriigid saavad ELi varjupaigaõigustiku piires ja tugiameti töötlusabiühmade (tugiameti ja liikmesriikide spetsialistid) toel üheskoos tegeleda. Katseprojekti korraldati saatjata alaealiste, päritoluriigi teabe, Dublini määruse, registreerimise ja juhtumite haldamise ning haavatavuse hindamise valdkonnas; ühistes tööstustoimingutes osales aktiivselt 11 liikmesriiki. Keerulisemaid teise põlvkonna ühiseid menetlustoiminguid hakati välja töötama 2014. aasta lõpul, kui tugiameti haldusnõukogule esitati esialgsete ühismenetluse katseprojektide tehnilised aruanded.

Lõpetatud ühismenetluse katseprojektide tulemused näitavad, et varjupaigamenetluses on aspekte, mida saab hallata ühiselt. Esialgsete katseprojektide analüüs näitas, et ühise töötlemise kontseptsioon on paljutootav, ehkki on mõned peamiselt liikmesriikide õigusaktidest tulenevad kitsaskohad. See suurendab veelgi vajadust edasiste ja ulatuslikumate katseprojektide järele, mis hõlmaksid varjupaigamenetluse mitut etappi. Esialgsete katseprojektide käigus kogesid paljud liikmesriikide ametnikud uut usaldustaset, saades juurdepääsu teiste liikmesriikide tegelikele juhtumitele. Mõistmine, et kõikidest probleemidest hoolimata on juhtumite haldaja või otsustaja teises liikmesriigis olemuslikult sama, tekitas väga praktilise solidaarsuse õhkkonna, mida tuleks veelgi tugevdada.

¹⁹ <https://easo.europa.eu/wp-content/uploads/EUREMA-fact-finding-report-EASO11.pdf>

²⁰ http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/what-is-new/news/news/docs/20131204_communication_on_the_work_of_the_task_force_mediterranean_en.pdf

Foto 5. Tugiameti Bulgaaria tegevuskava allkirjastamine

3.3 Tugiameti erakorraline toetus

2014. aastal arendas tugiamet edasi oma tegevust nende liikmesriikide toetamisel, kelle varjupaiga- ja vastuvõtusüsteemid on erilise surve all, toetades eelkõige Kreekat ja Bulgaariat ning parandades tugiameti suutlikkust reageerida erandolukordadele kiiresti ja tõhusalt.

3.3.1 Kreeka tegevuskava

Tugiameti Kreeka tegevuskava 2014. aastal
Tegevuskava II etapi rakendamine Kreekas
11 varjupaigatugirühma, 4 koolitajate koolituskursust, 4 õppekõlastust
Kreeka eritoetuskava ettevalmistamine

Tugiamet on pakkunud Kreekale erakorralist toetust alates aprillist 2011. Tugiameti ja teiste asjaomaste sidusrühmade toetusel on Kreeka teinud

konkreetsed jõupingutusi nüüdisaegse varjupaiga- ja vastuvõtusüsteemi sisseseadmiseks, et pakkuda hädasolijatele kaitset. Sellal kui Kreeka kehtestas esimese ja teise astme varjupaigamenetluse ning uue vastuvõtusüsteemi, jätkas tugiamet 2014. aasta jooksul suutlikkuse suurendamist ja tugevdamist muu toetustegevuse kaudu. Tugiameti Kreeka tegevuskava II etapi põhitoetus hõlmab vastuvõtukoolitust, Dublini III määruse uusi sätteid, toetust ja suutlikkuse suurendamist ELi rahastuse kasutamiseks ning parimate tavade jagamist teiste liikmesriikidega²¹. Tegevuskava II etapp lõppes detsembris 2014.

Lähetati 11 varjupaigatugirühma, kuhu kuulus 12 eksperti üheksast liikmesriigist, Kreeka varjupaigametnikud osalesid neljal tugiameti koolituskava käsitleval koolitajate koolituskursusel ning eri liikmesriikides korraldati neli õppekõlastust. Ühtekokku rakendati kavast seitse meetet.

Juulis 2014 korraldas tugiamet tegevuskava rakendamise vahehindamise²². Tugiameti ja Kreeka pädevate asutuste vahel algasid läbirääkimised toetuse laadi ja selle üle pärast 2014. aastat.

²¹ <https://easo.europa.eu/wp-content/uploads/EASO-OP-II-Greece.pdf>

²² <https://easo.europa.eu/wp-content/uploads/Interim-Assessment-Greece.pdf>

3.3.2 Bulgaaria tegevuskava

Tugiameti Bulgaaria tegevuskava 2014. aastal
Tegevuskava I etapi rakendamine Bulgaarias
17 tegevust ja 59 lähetatud eksperti
Bulgaaria eritoetuskava ettevalmistamine

Kuni 2014. aasta septembri lõpuni pakkus tugiamet Bulgaariale abi 17. oktoobril 2013 allkirjastatud Bulgaaria tegevuskava²³ raames. Kava eesmärk oli aidata Bulgaarial tulla toime pagulaste kasvava sissevooluga, parandades ja tugevdades samal ajal Bulgaaria varjupaiga- ja vastuvõtusüsteemi Euroopa ühise varjupaigasüsteemi rakendamise raames.

Tugiamet pakkus Bulgaariale kolme liiki toetusmeetmeid: operatiivabi, institutsioonilist abi ja horisontaalset abi. 17.–21. veebruarini 2014 külastas Bulgaariat liikmesriikide ja tugiameti kõrgetasemeline ekspertide rühm, et saada tugiameti toetusest vaheülevaade, ning selle tulemusena avaldati 26. veebruaril 2014 vahearuanne. Aruandes toodi esile, et tugiameti operatiivabi Bulgaariale võimaldas saavutada olulisi tulemusi, sh optimeerida ja kiirendada töövoogu registreerimis- ja varjupaigaotsuste tegemise menetluses. Bulgaaria on teinud oma vastuvõtusutlikkuse suurendamisel (kokku 5940 voodikohta) ja tingimuste parandamisel märkimisväärseid edusamme.

Septembris 2014 viis rühm liikmesriikide eksperte Bulgaaria ja tugiameti ametnike toetusel läbi tugiameti Bulgaaria tegevuskava lõpphindamise. Eesmärk oli hinnata tugiameti toetuse tulemust (1. novembrist 2013 kuni 30. septembrini 2014), eelkõige registreerimis- ja varjupaigaotsuste tegemise menetluse ning vastuvõtusutlikkuse valdkonnas. Bulgaaria varjupaiga- ja vastuvõtusüsteemide edasiseks tõhustamiseks ja tugevdamiseks allkirjastati 5. detsembril 2014 tugiameti eritoetuskava²⁴. Kava hõlmab ajavahemikku kuni 2016. aasta juuni lõpuni.

3.3.3 Valmisolek erakorralise toetuse andmiseks

EASO erakorralise toetuse andmiseks valmisoleku tulemused 2014. aastal
238 liiget varjupaigaekspertide reservnimekirjas
2 varjupaigaekspertide reservnimekirja riiklike kontaktpunktide koosolekut
6 temaatilist praktilise koostöö õpikoda

Et veelgi arendada EASO suutlikkust reageerida õigeaegselt eriolukordadele ja liikmesriikide toetustaotlustele, tehti 2014. aastal jõupingutusi peamiselt varjupaigaekspertide reservnimekirja toimimise tugevdamiseks. Tugiamet ajakohastas ekspertide reservi, mis koosneb liikmesriikide valitud 238 eksperdist, hoidis avatuna suhtlusliinid varjupaigaekspertide reservnimekirja riiklike kontaktpunktidega kõigis varjupaigatugirühmadega seotud küsimustes ning osutas pidevat abi kõigis küsimustes, mis on seotud nende rühmade töölesuunamise tingimustega. Korraldati kaks koosolekut varjupaigaekspertide reservnimekirja kontaktpunktidega liikmesriikides, et arutada ekspertide kaasamise eri aspekte ja vahendeid, nt operatiivtoes osalemist käsitlev brošüür ja valitud ekspertidele enne missioonile saatmist antav teabepakett. Arutati ka tugiameti edasist võimalikku tegevust reservnimekirja ekspertide osalemise suurendamiseks ning lepiti kokku tugiameti varjupaigaekspertide reservnimekirja profiilide muudatuses. Alustati tugiameti ja riikide ametiasutuste tagasisidesüsteemi väljatöötamist.

Lisaks korraldati temaatilisi praktilise koostöö õpikodasid, mis käsitlesid erandolukorra plaanimist, ühist töötlemist, operatiivsuhtlust, ELi-poolset rahastamist ning 2015. aastaks kavandatud esitluse koostamist varjupaigamenetluse IKT-tugisüsteemide kohta.

²³ <https://easo.europa.eu/wp-content/uploads/Operating-Plan-Bulgaria-SIGNED.pdf>

²⁴ <https://easo.europa.eu/wp-content/uploads/SSP-BG-2014-12-03.pdf>

3.4 Tugiameti teabe- ja analüüsisüsteem

Tugiameti teabe- ja analüüsisüsteem 2014. aastal
Loodi tugiameti päringute süsteem
Väljatöötamisel on teabe- ja dokumendisüsteem
2013. aasta aruanne varjupaigavaldkonna olukorra kohta ELis
Varajase hoiatamise ja valmisoleku süsteemi II etapp
12 igakuist arengusuundumuste analüüsiaruannet ja 3 kvartaliaruannet
7 ad hoc aruannet
2 statistika töörühma koosolekut

Vastavalt oma mandaadile on tugiametil tähtis osa varjupaigajuhumite haldamise ja EL+ riikide varjupaigasuutlikkusega seotud asjakohase teabe kogumises, analüüsimises ja vahetamises. Euroopa ühise varjupaigasüsteemi tõhusaks toimimiseks on oluline teha kindlaks ja prognoosida nende liikmesriikide arengusuundumusi ja vajadusi, mis võivad sattuda erilise surve alla.

Uuestisõnastatud Dublin III määrusega anti tugiametile seoses teabe- ja analüüsisüsteemiga täiendavaid pädevusi. Vastavalt määruse artiklile 33 on tugiametil tähtis osa varjupaiga valdkonna „varajase hoiatamise, valmisoleku ja kriisiohjamise mehhanismis“. Tugiameti varajase hoiatamise ja valmisoleku süsteemi eesmärk

on luua täpne pilt praegu ja tulevikus ELi suunduvatest rahvusvahelise kaitse taotlejate voogudest ning liikmesriikide suutlikkusest nendega varjupaigaõigustiku kohaselt toime tulla.

3.4.1 Teabe- ja dokumendisüsteem

Tugiamet alustas 2014. aastal kombineeritud sisuhaldus-süsteemi ja andmebaasi (teabe- ja dokumendisüsteemi) väljatöötamist. See on infotehnoloogiline töövahend, mis annab üksikasjaliku ja ajakohastatud ülevaate Euroopa ühise varjupaigasüsteemi praktilisest toimimisest. Teabe- ja dokumendisüsteem täidab lünga praeguses varjupaiga- ja vastuvõtudokumentide stsenaariumis, mis koondab praegu suurt hulka sageli võrreldamatut või raskesti kättesaadavat eri allikatest pärit teavet.

Süsteem kavandatakse otsitava raamatukoguna, mis annab täieliku ülevaate sellest, kuidas varjupaigamenetluse iga põhietapp EL+ riikides toimib. Süsteemi peamised elemendid on muu hulgas juurdepääs menetlusele, rahvusvahelise kaitse taotlemine, Dublini menetlused, esimese astme otsus, teise astme otsus, vastuvõtt ja kinnipidamine, tagasipöördumine ning kaitse/integreerimise sisu. Teabe- ja dokumendisüsteemi tarbeks on kavas luua liikmesriikide ekspertide võrgustik, kes kinnitab süsteemis olevad andmed ja ajakohastab süsteemi korrapäraselt, et kasutajad saaksid uurida, võrrelda ja analüüsida varjupaiga andmise tavasid kogu ELis.

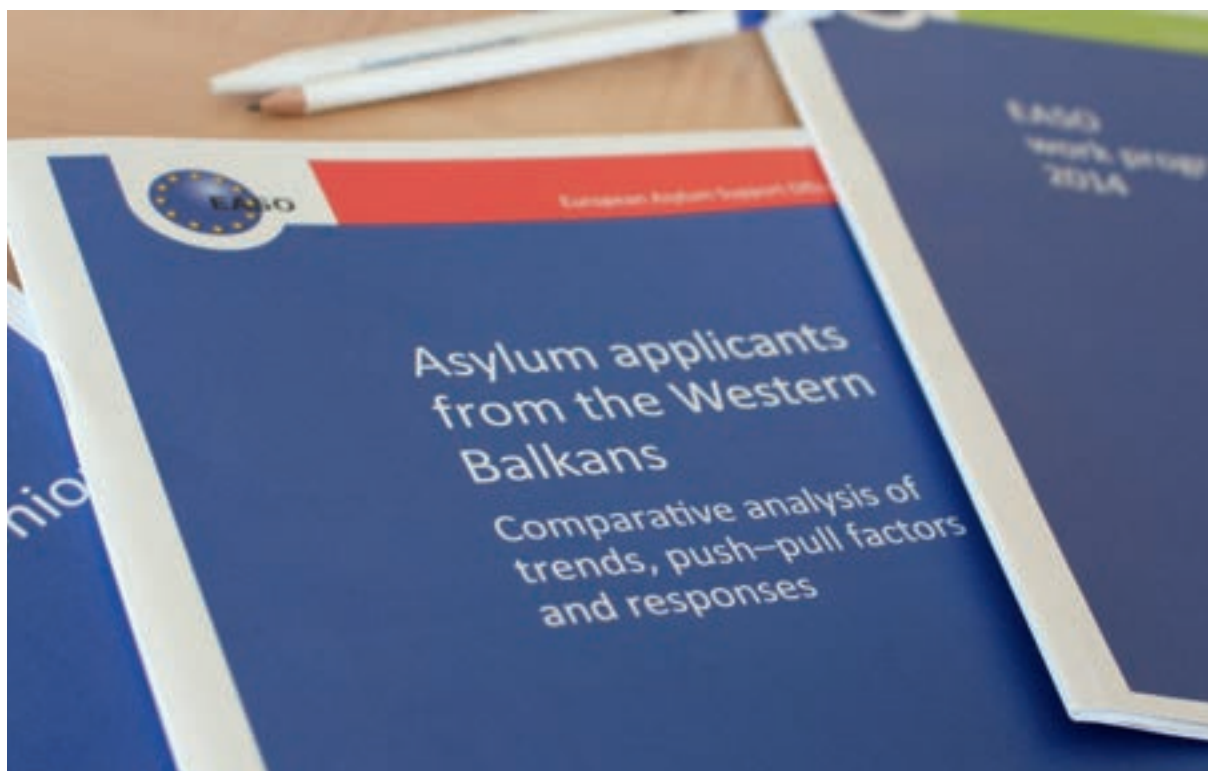

Foto 6. Tugiameti väljaanded

Tugiamet käivitas 2014. aastal teabe- ja dokumendisüsteemi katseversiooni ning esitles süsteemi kontseptsiooni tugiameti haldusnõukogule ja nõuandva kogu 2014. aasta detsembri istungil ka kodanikuühiskonnale.

Liikmesriikide kasvavate vajaduste rahuldamiseks käivitas tugiamet 2014. aasta juulis päringusüsteemi, mis võimaldab EL+ riikidel esitada kirjalikke küsimusi ja saada kiireid vastuseid Euroopa ühise varjupaigasüsteemi praktilistes aspektides ja muudes EL+ varjupaigapoliitika ja -tavade seotud küsimustes. Tugiameti päringusüsteemi kuuekuulises katseetapis tehti mitu päringut, sh tugiameti enda poolt. Päringusüsteemi kaudu kogutud teavet kasutatakse teabe- ja dokumendisüsteemi tarbeks, sisemise sünergia edendamiseks ning teadmiste sidusaks haldamiseks.

3.4.2 2013. aasta aruanne varjupaigavaldkonna olukorra kohta ELis

Tugiamet avaldas 2014. aastal kolmanda aastaaruande, 2013. aasta aruande varjupaigavaldkonna olukorra kohta ELis²⁵. Aruandes esitati põhjalik ülevaade varjupaigavaldkonna olukorrast ELis, analüüsid ELile esitatud rahvusvahelise kaitse taotlusi, taotluste ja otsuste andmeid ning keskendudes rahvusvahelise kaitse taotlejate peamistele päritoluriikidele. Eelkõige käsitleti aruandes kolme varjupaigataotlejate voogu, mis toovad esile ELis varjupaiga taotlejate suured erinevused: Süüria, Venemaa Föderatsioon ja Lääne-Balkani riigid.

Aruandes toodi esile ka ELi/riikide poliitika peamised arengusuunad ning õigusaktide ja kohtupraktika muudatused. Eelkõige võeti juunis 2013 vastu ELi varjupaigaõigustik, sh muudetud vastuvõtutingimuste direktiiv, muudetud varjupaigamenetluse direktiiv, muudetud Dublini määrus ja muudetud Eurodaci määrus, millega viidi lõpule läbivaatamisprotsess (muudetud kvalifikatsioonidirektiiv võeti vastu 2011. aastal).

Määruse 862/2007 raames oli aastaaruande esmane statistiliste andmete allikas Eurostat. Kvaliteetsete andmete pakkumiseks suhtleb tugiamet Eurostatiga seoses Eurostati veebilehel avaldatavate andmebaaside õigusaktidele vastavuse, meeldetuletuste ja järjepidevusega. Tugiameti varajase hoiatamise ja valmisoleku süsteemi kaudu koguti täiendavaid andmeid, mida aruandes kasutatakse olemasoleva analüüsi toetamiseks ja statistikaviidete laiendamiseks temaatilistes jaotistes. Peale selle osales aruande koostamises ligikaudu 40 sidusrühma, sh 28 liikmesriiki, ÜRO Pagulaste Ülemvoliniku Amet ja 15 kodanikuühiskonna organisatsiooni.

Tugiameti haldusnõukogu võttis aastaaruande vastu 26. mail 2014 ning see avaldati Brüsselis 7. juulil toimunud liikmesriikidele ja kodanikuühiskonnale avatud konverentsil, kus oli ligikaudu 100 osavõtjat. Aruande laiemaks levitamiseks tõlgiti see viide keelde (inglise, prantsuse, hispaania, saksa, itaalia).

3.4.3 Varajase hoiatamise ja valmisoleku süsteem

Tugiamet käivitas 2014. aasta märtsis oma varajase hoiatamise ja valmisoleku süsteemi II etapi. Süsteemi andmete kogumisel keskendutakse varjupaigaprotsessi esimesele astmele ning kogutakse andmeid nelja näitaja kohta (taotlejad, tagasivõetud taotlused, otsused ja lahendamata juhtumid). 30 EL+ riiki edastavad korrapäraselt moodunud kuu andmeid kahe nädala jooksul. Varajase hoiatamise ja valmisoleku süsteemi andmete kogumine on oluline saavutus, arvestades erinevusi riikide varjupaigasüsteemide korralduses ning andmete kogumise ja esitamise suuri lahknevusi kogu ELis. Alates II etapi näitajate kasutuselevõtust saab tugiamet lisada oma korrapärasesse analüüsitoodetesse uut teavet ning esitada õigeaegselt igakuiseid analüüse EL+ riikidele ja Euroopa Komisjonile.

Kokkulepitud protsessi kohaselt kavandatakse varajase hoiatamise ja valmisoleku süsteemi arendada etapiviisiliselt. Tugiamet viis 2014. aasta novembris statistika töörühma liikmete seas läbi uuringu, mis käsitles järgmise andmete kogumise etappi (III etappi) kaasatavaid võimalikke lisanäitajaid ja jaotusi. Uuringu põhjal tehti kindlaks menetluse juurdepääsu, vastuvõttu, Dublini määrust ja tagasipöördumist käsitlevad võimalikud näitajad ning arutati neid haldusnõukogu detsembri koosolekul.

Tugiamet andis 2014. aastal välja 12 igakuist arengusuundumuste analüüsiaruannet, kolm kvartaliaruannet²⁶ ja seitse *ad hoc* aruannet (st varajase hoiatamise teated, ajakohastatud olukorraülevaated ja mõjuhinnangud). Nende dokumentide kasutus piirdus ELi riikidega ning need olid adresseeritud haldusnõukogu liikmetele, kuid tugiamet käsitles varjupaigasuundumusi kümnel korral ka tugiameti uudiskirjas, mis on laialt levitav avalik dokument.

Korraldati mitmesuguseid kohtumisi statistika töörühma liikmete, Dublini nõuanderühma ja statistika töörühma ELi-siseste institutsiooniliste partneritega. Peale selle osales tugiamet Eurostati rändestatistika töörühmas ning töhustas koostööd muude justiits- ja siseküsimuste asutustega, eriti Frontexi ja eu-LISAga, et jagada andmeid ja statistilisi analüüse. 2014. aastal tugevnes tugiameti ja Frontexi koostöö andmete jagamise ja ühisanalüüsi vallas. Selle tulemusena jagavad need kaks asutust nüüd

²⁵ <https://easo.europa.eu/wp-content/uploads/EASO-AR-final1.pdf>

²⁶ <https://easo.europa.eu/asylum-trends-analysis/quarterly-report/>

oma igakuist arengusuundumuste analüüsi ning peavad kord nädalas videokonverentse, et vahetada asjakohast teavet ELi saabuvate segarändevoogude kohta. Koostöö käib viisanõude kaotamise järgse järelevalvemehhanismi raames, kus antakse panus Frontexi iga-aastasest riskianalüüsi ning tugiameti ELi varjupaigavaldkonna olukorra aruandesse ning mitmesse Euroopa Komisjoni taotlusel koostatud *ad hoc* ühisaruandesse, mis käsitlevad kolmandaid riike.

Tugiameti tegevuse raames osutati tehnilist tuge andmekogumise ja -halduse valdkonnas Itaaliale, Bulgaariale ja Küprosele.

3.5 Tugiameti toetus kolmandatele riikidele

Tugiameti toetus kolmandatele riikidele
Ümberasumistsüklite kaardistamine EL+ riikides
10 ENPI projekti tegevust Maroko, Tuneesia ja Jordaaniaga
Välismõõtmte võrgustiku asutamine

Rände ja varjupaiga valdkonnas on sise- ja välismõõde tihedalt omavahel seotud. Rände- ja varjupaigaküsimusi ei saa tulemuslikult lahendada, kui ei võeta arvesse koostööd kolmandate riikidega. Tugiameti toetus kolmandatele riikidele on kooskõlas tugiameti välistegevuse strateegiaga²⁷, mis on vastavuses ELi üldise välissuhete poliitika ja prioriteetidega, eriti rände ja liikuvuse osas vastuvõetud üldise lähenemisviisi, Euroopa naabruspoliitika ja ELi laienemisstrateegiaga.

3.5.1 Ümberasustamine

Ümberasustamise valdkonnas on tugiameti eesmärk olla koordineerija rollis, vahetades liikmesriikide vahel teavet ja parimaid tavasid ning tehes tihedat koostööd ÜRO Pagulaste Ülemvoliniku Ameti ja Rahvusvahelise Migratsiooniorganisatsiooniga. Kooskõlas selle eesmärgiga lõpetas tugiamet 2014. aastal ümberasumistsüklite kaardistamise EL+ riikides ning tulemusi arutati novembris tugiameti välismõõtmte tegevuste raames peetud koosolekul.

Tugiamet osales aktiivselt kahel Süüria tuumikrühma koosolekul, iga-aastastes kolmepoolsetes ümberasustamisalastes konsultatsioonides ja ümberasustamise töörühmas, ERNi juhtkomitees ning Euroopa Komisjoni korraldatud iga-aastasel ümberasustamise ja ümberpaigutamise foorumil. ELi ümberasustamiskspertide lähenemist käsitleva tugiameti katseprojekti raames täpsustati kolme stsenaariumi seoses Süüria põgenikekriisiga.

3.5.2 Välismõõde ja suutlikkuse suurendamine kolmandates riikides

Tugiameti tööd Euroopa ühise varjupaigasüsteemi välismõõtmte rakendamisel koordineeritakse tugiameti välistegevuse strateegia raames. Kooskõlas selle strateegiaga osales tugiamet Euroopa naabus- ja partnerlusinstrumendist (ENPI) rahastatud projektis, mis on seotud Jordaania osalemisega tugiameti töös ning Tuneesia ja Maroko osalemisega tugiameti ja Frontexi töös. Projekti rakendamine algas 1. märtsil 2014 ja see kestab 18 kuud. Projekt aitab paremini mõista tugiameti ja Frontexi funktsiooni, operatsioone ja tegevust ning ELi liikmesriikide rolli. Projekti käigus hinnatakse ja tehakse kindlaks Jordaania, Maroko ja Tuneesia tehnilise abi vajadus ning tugiameti ja Frontexi töövahendite sobivus võimalikuks kohandamiseks. Projekti tegevuse sihtrühmad on varjupaiga- ja piirihaldusasutused, millel on operatiivsed ülesanded (sh välis-, sise- ja justiitsministeeriumid) ja toetavad ülesanded (nt teabevahetus, suutlikkuse suurendamine, rahvusvaheline koostöö ja õiguslane tegevus).

ENPI projekt on esimene algatus, milles tugiamet tegeleb Euroopa ühise varjupaigasüsteemi välismõõtmega. Projekti rakendatakse koos riikidega, millega EL on sõlminud ELi liikuvuspartnerluse. Jordaaniat, Marokot ja Tuneesiat külastati 2014. aasta märtsis, aprillis ja juunis, mil tugiameti esindajad kohtusid asjaomaste sidusrühmade ja asutustega. Aasta jooksul rakendati kokku 10 ENPI projekti tegevust, sh Tuneesia ja Jordaania ametnike kaks õppekülastust Rootsi, Austriasse ja Tšehhi Vabariiki ning kaks temaatilist õpikoda Marokos, kus käsitleti kiirendatud menetlusi lennujaamades ning edasikaebamismenetlusi. Kolme sihtriigi ametnikud osalesid 2014. aasta novembris tugiameti piirkondlikul koolitusel, mille sisuks olid kaasamise ja tõendite hindamise põhikoolitusmoodulid. Mitu olulist tugiameti ja Frontexi väljaannet ning üks tugiameti koolitusmoodul tõlgiti prantsuse ja araabia keelde.

Lisaks lõi tugiamet 2014. aastal välismõõtmte võrgustiku, et hõlbustada kommunikatsiooni ja jagada teavet liikmesriikide, Euroopa Komisjoni, Euroopa välisteenistuse, asjakohaste justiits- ja siseküsimuste asutuste ning rahvusvaheliste organisatsioonidega. Võrgustiku liikmed kohtusid novembri õpikojas, mis keskendus tugiameti vahenditele, millega toetatakse suutlikkuse suurendamist asjakohastes kolmandates riikides. Tõhustati dialoogi asjakohaste sidusrühmadega ning koordineeriti Põhja-Aafrika regionaalarengu ja kaitseprogrammide ettevalmistamises osalemist.

²⁷ <https://easo.europa.eu/wp-content/uploads/EASO-External-Action-Strategy.pdf>

Tugiamet korraldas oma välismõõtmega seotud mandaadi raames 2014. aasta detsembris Istanbulis piirkondliku koolituse, mille sisuks olid kaasamise ja küsitlustehnika moodul. Koolitusel osalejate

geograafiline taust oli lai, sh ENPI projekti sihtriigid, samuti Liibanon, Lääne-Balkani riigid, Türgi ja Ukraina. Geograafilistes sihtpiirkondades (st Lääne-Balkani ja NEP piirkond) algatati ka vajaduste hindamine.

4. Tugiameti raamistik ja võrgustik

4.1 Haldusnõukogu

Tugiameti haldusnõukogu arvudes 2014. aastal

Toimus 3 haldusnõukogu koosolekut

Võeti vastu 5 programmitöö dokumenti

Tugiameti tööd juhib ja kavandab haldusnõukogu. 2014. aastal kuulus haldusnõukokku 31 liiget ja vaatljat (igast liikmesriigist üks liige (v.a Taani, kes on kutsutud osalema vaatljana), kaks liiget Euroopa Komisjonist ja üks hääleõiguseta liige ÜRO Pagulaste Ülemvoliniku Ametist). Assotsieerunud riikide esindajaid (Island, Liechtenstein, Norra ja Šveits) kutsuti osalema haldusnõukogu kohtumistel vaatljana. Ka Frontexit kutsuti osalema teatavaid küsimusi käsitlevatel haldusnõukogu koosolekutel, eelkõige neil, mis korraldati seoses varjupaigavaldkonna olukorraga ELis ning varajase hoiatamise ja valmisoleku süsteemiga.

Haldusnõukogu kolm koosolekut toimusid 2014. aasta mais, septembris ja detsembris. ÜRO ülemvolinik esines haldusnõukogu septembri koosolekul.

Haldusnõukogu võttis 2014. aastal vastu järgmised dokumendid ja otsused:

- mitmeaastane töökava 2016–2018;
- 2015. aasta töökava;
- mitmeaastane personalipoliitika kava 2016–2018;
- tugiameti 2015. aasta eelarve;

– 2013. aasta tegevusaruanne;

– 2013. aasta aruanne varjupaigavaldkonna olukorra kohta ELis;

– haldusnõukogu 26. mai 2014. aasta otsus nr 21, mis käsitleb Malta era-/rahvusvahelises koolis õppivate laste õppemakse ning tugiameti toetust nende integreerimiseks kohalikku keskkonda;

– haldusnõukogu 26. juuni 2014. aasta otsus nr 22, millega võetakse vastu arvamus tugiameti 2013. aasta raamatupidamise aastaaruande kohta;

– haldusnõukogu 1. detsembri 2014. aasta otsus nr 23, millega võetakse vastu personalieeskirjade rakenduseeskirjad.

Tugiamet tegi 2014. aastal erilisi jõupingutusi, et edendada haldusnõukogu koosolekutel väärtuslikku ja konstruktiivset arutelu. Tugiamet korraldas ajurünnakuid, et vahetada seisukohti Euroopa ühise varjupaigasüsteemi praktilise juhtimise kohta.

Haldusnõukogule esitati korrapäraseid aruandeid varjupaigavaldkonna olukorrast EL+ riikides. Haldusnõukogu liikmed ja esindajad arutasid arengusuundumusi, probleeme ja parimaid tavasid.

Haldusnõukogu arutas Vahemere rakkerühma ning tugiameti poolt Bulgaariale, Kreekale, Itaaliale ja Küprosele osutatavate toetusmeetmete raames tehtud edusamme. Erilist tähelepanu pöörati koolitusele ja erialasele täiendusele, kvaliteediprotsessidele ning päritoluriigi teabele ja päritoluriigi teabe portaali

Foto 7. Tugiameti haldusnõukogu

arendamisele. Haldusnõukogu arutas varajase hoiatamise ja valmisoleku süsteemi rakendamise II etappi ning võttis vastu varjupaigavaldkonna kuu- ja kvartaliaruanded. Tugiameti haldusnõukogu kinnitas ka tugiameti kommunikatsioonistrateegia, määras tugiameti välishindamise juhtkomitee liikmed ning sai korrapärast teavet hindamisprotsessi kohta.

4.2 Koostöö Euroopa Komisjoni, Euroopa Liidu Nõukogu ja Euroopa Parlamendiga

Tugiameti koostöö ELi institutsioonidega 2014. aastal
Korrapärased kohtumised Euroopa Komisjoniga
2 Euroopa Liidu Nõukogu ja Euroopa Komisjoniga korraldatud kõrgetasemelist küllastust
10 kohtumist Euroopa Liidu Nõukoguga
3 ühise kontaktkomisjoni kohtumist

Tugiamet tegutseb ELi sõltumatu asutusena Euroopa Liidu tegevuspõhimõtete ja institutsioonilise raamistiku piires. Tugiamet esitas 2014. aastal Euroopa Parlamendile, Euroopa Liidu Nõukogule ja Euroopa Komisjonile muu hulgas oma iga-aastase töökava, iga-aastase aruande varjupaigavaldkonna olukorrast ELis, iga-aastase tegevusaruande, raamatupidamise aastaaruande ning aruande varjupaigavaldkonna olukorrast Bulgaarias; peale selle esitas tugiamet ELi institutsioonidele oma panuse justiits- ja siseküsimuste mitmeaastastesse suunistesse.

Euroopa Komisjoni ja tugiameti vahel korraldati regulaarselt kahepoolseid kohtumisi eri tasanditel. Jätkus struktuuriline koostöö Euroopa Komisjoni kui tugiameti haldusnõukogu ametliku liikmega. Septembris külastas tugiametit siseküsimuste volinik Cecilia Malmström, et arutada tugiameti saavutusi ning Euroopa ühise varjupaigasüsteemi rakendamise tõhustamisel tehtud edusamme ja varjupaigavaldkonna uusimaid suundumusi.

Arendati edasi tugiameti ja siseküsimuste peadirektoraadi suhteid. Tugiamet tegi siseküsimuste peadirektoraadiga tihedat koostööd halduse ning poliitika- ja operatiivküsimuste valdkonnas. Peale selle korraldas tugiamet tihedas koostöös komisjoniga ühiseid koosolekuid kvalifikatsioonidirektiivi, varjupaigamenetluse direktiivi ja Dublini määruse teemal.

Koostöös Euroopa Komisjoni ja Euroopa rändevõrgustikuga koordineeris tugiamet vastavate varjupaigavaldkonna aastaaruannete koostamise protsessi. Tugiamet osales 2014. aastal korrapäraselt Euroopa rändevõrgustiku juhtorgani ja riiklike kontaktpunktide koosolekutel.

Tugiamet tugevdas 2014. aastal ka koostööd muude peadirektoraatide ja komisjoni talitustega, nt rahvusvahelise koostöö ja arengu peadirektoraadiga (DEVCO) ja Euroopa välisteenistusega tugiameti välistegevuse strateegia väljatöötamisel ja ENPI projekti rakendamisel ning Eurostatiga varjupaigaandmete kogumise valdkonnas. Korrapärast koostööd eelarve- ja finantsaspektide ning personali valdkonnas edendati 2014. aastal vastavalt eelarve peadirektoraadi ja personali peadirektoraadiga.

Mis puudutab osalemist Euroopa Liidu Nõukogu tegevuses, siis osales tugiamet Kreeda ja Itaalia eesistumise ajal neljal justiits- ja siseküsimuste ministrite nõukogu kohtumisel, kuuel strateegilise sisserände-, piiride ja varjupaigakomitee (SCIFA) kohtumisel ning kõrgetasemeliste töörühmade koosolekutel. Tugiamet osales eelkõige aruteludes, mis käsitlesid varjupaigavaldkonna olukorda ELis (kus olid tähelepanu keskmes Süüria ja Vahemere piirkond), ELi rändesurve tegevuskava, rahvusvahelise kaitse taotluste ühist läbivaatamist ja Vahemere rakkerühma tegevust. Tugiamet võttis vastu Euroopa Liidu Nõukogu delegatsiooni kõrgetasemelise visiidi, mida juhtis justiits- ja siseküsimuste peadirektor Rafael Fernandez-Pita.

Mis puudutab koostööd Euroopa Parlamendiga, siis osales tugiamet mitmel kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjoni (LIBE) koosolekul, esitades arengusuundumuste analüüse käsitlevaid teabelehti ning esitledes 2013. aasta aruannet varjupaigavaldkonna olukorrast ELis ja tugiameti 2013. aasta tegevusaruannet. Juunis korraldas tugiamet Euroopa Parlamendile Brüsselis tugiameti teabepäeva, esitades teabematerjali tugiameti tegevuse kohta.

Joonis 2. Tugiameti sidusrühmade võrgustik

4.3 Koostöö ÜRO Pagulaste Ülemvoliniku Ameti ja muude rahvusvaheliste organisatsioonidega

Tugiameti koostöö ÜRO Pagulaste Ülemvoliniku Ameti ja muude rahvusvaheliste organisatsioonidega 2014. aastal

Kõrgetasemeline kohtumine ÜRO pagulaste ülemvolinikuga

Kahepoolne kohtumine rändajate inimõigustega tegeleva ÜRO eriraportööriga

Korrapärane osalemine siserändetalituste peadirektorite konverentsi ning valitsustevahelise foorumi koosolekutel

Tugiamet tegi 2014. aastal oma ülesannete täitmisel tihedat koostööd ÜRO Pagulaste Ülemvoliniku Ameti ning muude asjakohaste rahvusvaheliste ja valitsustevaheliste organisatsioonidega. Tugiamet ja ÜRO Pagulaste Ülemvoliniku Amet allkirjastasid 2013. aastal töökorra,

mis võimaldas tihendada koostööd kõigis tugiameti määrusega hõlmatud valdkondades. 2014. aastal hõlmas koostöö ÜRO Pagulaste Ülemvoliniku Ametiga eelkõige koolitust, kvaliteediprotsesse, arengusuundumuste analüüsi, saatjata alaealisi, ümberasustamist, Euroopa ühise varjupaigasüsteemi välismöödet ning eri- ja erakorralist toetust. 2014. aasta septembris toimus kõrgetasemeline kohtumine ülemvolinik António Guterresiga ning augustis korraldas tugiamet ühe tippjuhtide nõuandekoosoleku. ÜRO Pagulaste Ülemvoliniku Amet osales tugiameti haldusnõukogus hääleõiguseta liikmena ning jagas teabelehti. Peale selle osales ÜRO Pagulaste Ülemvoliniku Ameti Maltal asuv alaline tugiameti kontaktbüroo kogu aasta jooksul aktiivselt tugiameti tegevuses, võttes osa rohkem kui 30 koosolekust ja õpikojast.

2014. aasta detsembris toimus tugiameti kahepoolne kohtumine rändajate inimõigustega tegeleva ÜRO eriraportööri François Crépeau'ga, kes viibis Maltal visiidil. Tugiamet jagas teavet oma töö kohta ja andis ülevaate varjupaigavaldkonna uusimatest suundumustest ja statistikast EL+ riikides.

Tugiamet säilitas tihedaid sidemeid ka muude varjupaigavaldkonnas tegutsevate rahvusvaheliste ja valitsustevaheliste organisatsioonidega, nt Euroopa Nõukogu, sisserändetalituste peadirektorite konverents, varjupaiga-, pagulas- ja rändepoliitika teemaline valitsustevaheline foorum ning Rahvusvaheline Migratsiooniorganisatsioon. Euroopa Nõukogu ja Rahvusvahelise Migratsiooniorganisatsiooniga vahetas tugiamet korrapäraselt seisukohti ja osales nende töös. Sisserändetalituste peadirektorite konverentsi raames osales EASO konverentsi juhtorgani koosolekul, konverentsidel ja õpikodades. Kirjavahetuse kaudu varjupaiga-, pagulas- ja rändepoliitika teemalise valitsustevahelise foorumiga on tugiamet korrapäraselt osalenud foorumi töörühmades ning tegevdirektor osales foorumi täisvoorus.

4.4 Koostöö assotsieerunud riikidega

Tugiameti koostöö assotsieerunud riikidega 2014. aastal

Norra tugiametis osalemise töökorra esialgne rakendamine

2014. aasta mais võeti vastu Euroopa Liidu Nõukogu otsus 2014/301/EL Euroopa Liidu ja Norra Kuningriigi vahelise lepingu (mis käsitleb Norra Kuningriigi Euroopa

Varjupaigaküsimuste Tugiametis osalemise üksikasju) sõlmimise kohta. Augustist septembrini kohtusid Norra ja tugiameti esindajad kaks korda Maltal ja Oslos, et lõplikult kokku leppida lepingu praktilistes aspektides, mida kohaldatakse esialgselt alates 2014. aasta märtsist. Tugiameti eelarvesse lisati Norra rahaline panus ning Norra ametnikud osalesid aktiivselt tugiameti korraldatud tegevuses.

Töökorrad muude assotsieerunud riikidega (Liechtenstein, Island ja Šveits) parafeeriti 2013. aastal ning on läbirääkimiste ja ratifitseerimise eri etappides.

4.5 Koostöö ELi asutustega

Tugiameti koostöö ELi asutustega arvudes 2014. aastal

Korraldati 3 justiits- ja siseküsimuste asutuste kontaktrühma koosolekut

Korraldati justiits- ja siseküsimuste asutuste juhtide kohtumine

Korraldati justiits- ja siseküsimuste pressiametnike ja teabelevitajate kohtumine

Allkirjastati töökord eu-LISAga

Osaleti ELi asutuste võrgustiku 4 koosolekul

Tugiamet asus 2014. aastal juhtima justiits- ja siseküsimuste asutuste võrgustikku. Sel aastal

Foto 8. Nõuandva kogu täiskogu istung

on justiits- ja siseküsimuste asutuste kahe- ja mitmepoolne töö keskendunud kahele peamisele tasandile: strateegiline ja horisontaalne koostöö ning operatiivkoostöö. Justiits- ja siseküsimuste asutuste võrgustiku töösse on tihedalt kaasatud ja selles osalevad aktiivselt Euroopa Komisjon (partnerpeadirektoraaide – siseasjade peadirektoraadi ja õigusküsimuste peadirektoraadi kaudu) ja Euroopa välisestus.

Justiits- ja siseküsimuste asutused pidasid 2014. aasta jooksul alalist ametlikku ja mitteametlikku sidet ning korraldasid regulaarselt oma tegevusega seotud koosolekuid. Üldise koostöö ja koordineerimiskanalite parandamiseks kutsuti jaanuaris, aprillis ja septembris tugiameti Maltal asuvas peakorteris kokku kolm justiits- ja siseküsimuste asutuste kontaktrühma koosolekut, novembris korraldas tugiamet aga justiits- ja siseküsimuste asutuste juhtide kohtumise. Justiits- ja siseküsimuste asutuste võrgustikus on aasta jooksul kavandatud ja rakendatud oluline hulk tegevusi. Tugiamet korraldas inimkaubandust käsitleva ekspertide koosoleku, koolituse koordineerimise koosoleku ning justiits- ja siseküsimuste pressiametnike ja teabelevitajate koosoleku, millel osalesid justiits- ja siseküsimuste asutused.

Strateegilisel tasandil tegi tugiamet justiits- ja siseküsimuste asutuste võrgustikuga tihedat koostööd ühisdokumendi²⁸ koostamiseks, kus on esitatud ühiselt valdkondadevahelised huviküsimused ja asutustevahelise koostöö panus Euroopa Ülemkogu 2014. aasta juunis vastuvõetud justiits- ja siseküsimuste valdkonna seadusandliku ja operatiivtegevuse kavandamise strateegiliste suuniste tulemuslikuks rakendamiseks. Tugiamet koordineeris justiits- ja siseküsimuste asutuste koostöötegevuse 2014. aasta lõpparuande koostamist. Detsembris esitles tugiameti tegevdirektor aruannet sisejulgeolekulase operatiivkoostöö komiteele (COSI); seda jagati ka Euroopa Parlamendi ja Euroopa Komisjoniga.

Tugiamet ja eu-LISA (Vabadusel, Turvalisusel ja Õigusel Rajaneva Ala Suuremahuliste IT-süsteemide Operatiivjuhtimise Euroopa Amet) allkirjastasid 4. novembril 2014 töökorra²⁹, et tugevdada mõlema justiits- ja siseküsimuste valdkonnas tegutseva asutuse vahelist koostööd.

ELi detsentraliseeritud asutuste laiema võrgustiku raames osales tugiamet 2014. aastal aktiivselt neljal asutuste juhtide ja haldusjuhtide kohtumistel ning osales mitmesugustes konsultatsioonides ja uuringutes.

4.6 Nõuandefoorum

Tugiameti nõuandev kogu 2014. aastal
Loodi 3 temaatilist nõuanderühma
Konsulteeriti 70 organisatsiooniga
1,5päevane täiskogu istung Brüsselis koos temaatilise konverentsiga
Kodanikuühiskonnalt saadi 100 kaastööd
Euroopa Liidu varjupaigavaldkonna olukorra 2013. aasta aruannet tutvustav konverents

Varjupaigavaldkonnas tegutseb kodanikuühiskonnas arvestatav hulk aktiivseid ja mitmekesiseid organisatsioone kohalikul, piirkondlikul, riikide, Euroopa ja rahvusvahelisel tasandil. Nendel erineva ülesehituse ja funktsioonidega organisatsioonidel on tähtis osa varjupaigapoliitika ja -tavade arutelus ja rakendamises riikide ja ELi tasandil ning nad on kaasa aidanud varjupaigamenetluste arengule õigluse ja korrektsuse suunas, esitades teatavaid juhtumeid Euroopa Kohtusse ja Euroopa Inimõiguste Kohtusse. Tugiamet on kogu aasta jooksul arendanud kahepoolset dialoogi kodanikuühiskonnaga. 2014. aastal loodi kolm temaatilist nõuanderühma ning konsulteeriti 70 kodanikuühiskonna organisatsiooniga seoses tugiameti põhidokumentidega, nagu 2015. aasta töökava, ELi varjupaigavaldkonna olukorra 2013. aasta aruanne, koolitusmaterjalid, kvaliteedivahendid ja päritoluriigi teabe aruanded. Aastaaruannet esitleti avalikkusele 7. juulil 2014 Brüsselis toimunud konverentsil, kus osales ligikaudu 100 kodanikuühiskonna esindajat. Tugiameti tegevdirektor kutsus tugiameti veebilehel 2014. aastal avaldatud avaliku üleskutsega nõuandva kogu liikmeid esitama teavet aasta jooksul tehtud töö kohta, mis nende arvates aitas kohalikul, riigi või Euroopa tasandil kaasa Euroopa ühise varjupaigasüsteemi rakendamisele.

Tugiamet võttis arvesse kogu kodanikuühiskonnalt saadud asjakohast teavet. Nõuandva kogu täiskogu istung toimus 2014. aasta detsembris Brüsselis. Istungi eesmärk oli arutada möödunud aasta koostööd kodanikuühiskonnaga, õppida kogemustest ning määrata kindlaks tulevase koostöö valdkonnad. 2014. aasta istungile registreerus üle 100 osavõtja, kes esindasid ligikaudu 60 eri organisatsiooni. Lisaks tavapärasele arutelule, mis käsitles kodanikuühiskonna osalemist tugiameti töö eri valdkondades, hõlmas 2014. aasta istung³⁰ terve päeva kestnud temaatilist konverentsi, kus üle 20 esineja käsitles erandolukorra plaanimist, liikmesriikide reageeringut Eritrea varjupaigataotlejate voole, Süüria taotlejatele antud eri kaitse seisundeid ning kvalifikatsioonidirektiivi artikli 15 kasutamist (täiendava kaitse nõuded). Osalejad väljendasid rahulolu ning kutsusid üles tugiameti ja kodanikuühiskonna koostööd jätkama.

²⁸ <https://easo.europa.eu/wp-content/uploads/20141105-HoAgencies-Joint-statement-FINAL.pdf>

²⁹ <https://easo.europa.eu/wp-content/uploads/Working-arrangement-EASO-eu-LISA.pdf>

³⁰ <https://easo.europa.eu/easo-consultative-forum/report-of-the-4th-consultative-forum-plenary-meeting/>

5. Tugiameti organisatsioon

5.1 Ressursside haldamine

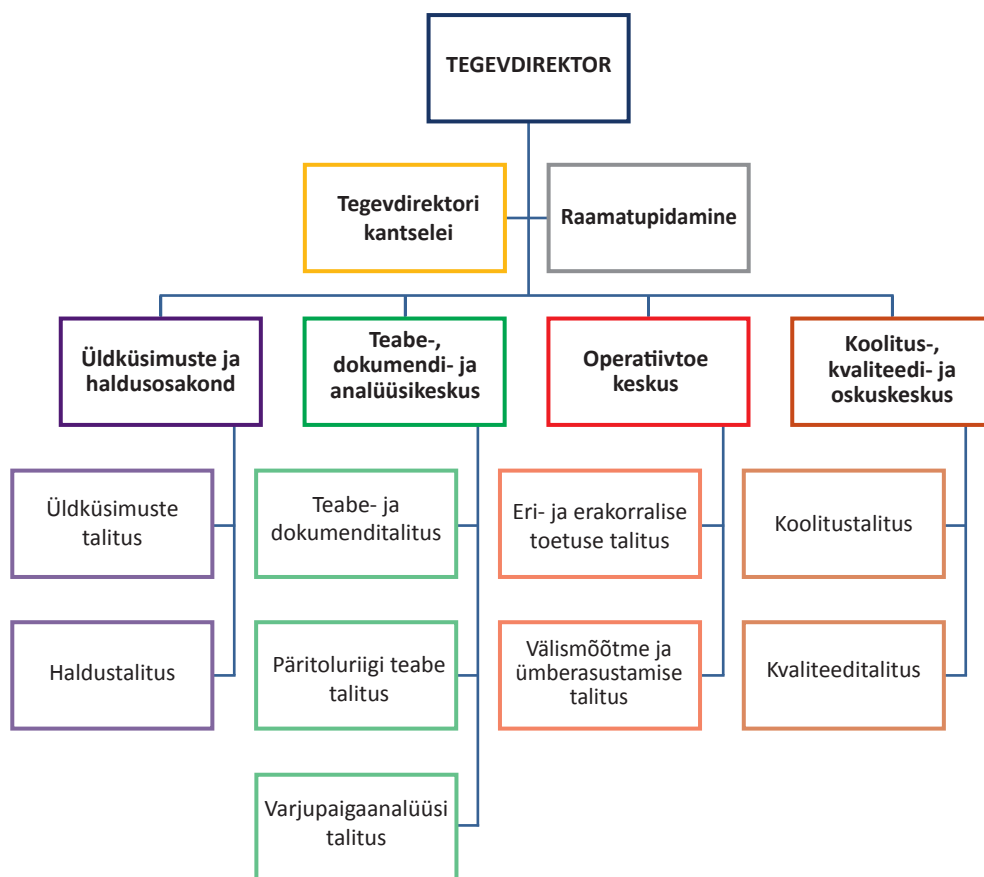
Tugiametit juhtis 2014. aastal organisatsiooni tegevdirektor, keda otseselt toetasid tegevdirektori kantselei, peaarvupidaja ja neli järgmiste osakondade juhti:

- üldküsimuste ja haldusosakond;
- teabe-, dokumendi- ja analüüsikeskus;
- operatiivtoe keskus;
- koolitus-, kvaliteedi- ja oskuskeskus.

Tegevdirektor ja neli osakondade juhti korraldasid igal nädalal juhtimismeeskonna koosoleku, et jälgida tugiameti tegevuse ja organisatsiooniga seotud edusamme ning arutada tulevasi tegevusi. Neid täiendasid tippjuhtkonna temaatilised koosolekud, mis korraldati organisatsiooni puudutavates peamistes valdkondadevahelistes küsimustes.

Tuginedes 2014. aasta konsolideeritud tegevusaruandes esitatud üksikasjalikule teabele, oli personali ja eelarve olukord 2014. aastal järgmine. 2014. aasta lõpus oli tugiametil 79 töötajat, sh 34 administraatorit, 14 assistenti, 19 lepingulist töötajat ja 12 riikide lähetatud eksperti. 2014. aasta lõpus töötasid tugiametis 23 ELi liikmesriigi kodanikud. Tugiamet viis lõpule 25 töölevõtmise menetlust, kuid mitu 2014. aasta ametikohtade loeteluga ette nähtud konkursi lõpetati alles järgmise aasta alguses. Töötajate sooline tasakaal oli tugiametis järgmine: 47 naistöötajat (59%) ja 32 meestöötajat (41%). 2013. aasta septembris valitud tugiameti personalikomitee tegutses korrapäraselt vastavalt oma mandaadile.

Tugiamet tegi 2014. aastal esimese iga-aastase personalihindamise. Esimene hindamisaruanne hõlmas erandkorras lisaks 2013. aastale ka 2012. aastat (töötajate puhul, kes tugiametis neil aastatel töötasid). Pärast töötulemuste hindamist toimub esimene

Joonis 3. Tugiameti organisatsiooni skeem

töötajate ümberklassifitseerimine, sest mõned ajutised ja lepingulised töötajad asusid tööle 2011. aasta teises pooles ning neil on nüüd õigus edutamisele. Tugiameti kohaldatavad eeskirjad ja menetlused vastavad personalieeskirjade asjakohastele sätetele, st artiklitele 43 ja 45, ning Euroopa ühenduste muude teenistujate teenistustingimuste artiklitele 15, 54 ja 87.

Haldusnõukogu võttis 2014. aasta mais vastu otsuse, mis käsitleb tugiameti toetust Malta era-/rahvusvahelises koolis õppivate laste õppemaksude tasumiseks ning nende integreerimiseks kohaliku keskkonda. Otsusega nähakse ette piisav rahaline toetus töötajatele, kelle lapsed õpivad nendes koolides, püüdes samas tagada jätkusuutliku tasakaalu iga-aastase õppemaksu maksmiseks antava finantstoetuse ja tugiameti kulude vahel. Tugiamet korraldas 2014. aastal oma töötajatele mitu kultuuri- ja seltskondlikku üritust, sh kaheksa temaatilist tegevust. Nende eesmärk oli hoida tugiameti töötajaid kursis tähtsate küsimustega ning edendada meeskonnatööd.

Seoses eelarve ja selle täitmisega tuleb märkida, et tugiameti 2014. aasta eelarve hõlmas ligikaudu 15,6 miljoni euro ulatuses kulukohustuste ja maksete assigneeringuid, sh ENPI projekti sihtotstarbeline rahastamine ja Norra rahaline panus. Eelarve vaadati läbi aasta keskel ja lõpus ning 2014. aastal võeti vastu kaks eelarvemuudatust.

Tugiamet konsolideeris veelgi hangete ja lepingute sõlmimise planeerimist ja jälgimist ning sellega seotud aruandlust. 2014. aasta hankekava rakendamine oli edukas: korraldati viis avatud hankemenetlust, viis alla 60 000 euro suurust hanget, 83 läbirääkimistega hankemenetlust summas alla 15 000 euro ja kaks erakorralist läbirääkimistega menetlust. Seoses hangetega anti nõu 2200 korral ja rakendati pidevaid järelemeetmeid.

Info- ja kommunikatsioonitehnoloogia valdkonnas tõhustati operatiivtegevuse toetamiseks IKT-taristut, eelkõige varajase valmisoleku ja hoiatamise, ühise päritoluriigi teabe portaali ja teabe levitamise alal. Rakendati edukalt 20 IKT-projekti, võeti vastu projektijuhtimise haldamise kava ning koostati IKT-strateegia. Valmis suurõnnetusest taastumise tehniline taristu, mille saab anda üle eu-LISA-le.

Siseauditi talituse ja Euroopa Kontrollikoja soovitustega kooskõlas rakendas tugiamet vastavalt 2012. aasta novembris vastuvõetud sisekontrollistandarditele sisekontrollimehhanisme ja arendas neid edasi. Lisaks aastaaruande auditile esitas siseauditi talitus 2014. aastal tugiameti operatiivabi auditiaruande, samuti koostati aruandes sisalduvate soovitude rakendamise tegevuskava. Viited seotud tegevustele on esitatud käesoleva tegevusaruande II osa punktis 1.

5.2 Sise- ja välisteavitamistegevus

Sise- ja välisteavitustegevuse valdkonnas tegi tugiamet 2014. aastal olulisi edusamme, et jõuda võimalikult paljudeni ning sujuvdada teabe levitamist. Selle tulemusena kasvas 2013. aastaga võrreldes uudiskirja tellijate arv 78%, tugiametist räägiti ajakirjanduses kaks korda rohkem ning tugiameti veebilehe külastatavus suurenes 30%. Juunis 2014 võttis haldusnõukogu vastu teabevahetuse strateegia, väljastati 20 pressiteadet ja tugiameti uudiskirja kümme numbrit, korraldati kaks pressikonverentsi ja anti 15 intervjuud. Päevakajalistest uudistest tehti väljavõtteid ning ajakirjanduses kajastatud jälgiti iga päev. Tugiamet haldas tõhusalt tugiameti infopostkasti ja vastas 600 e-päringule. Töötajatele saadeti alates märtsist iga nädal ette järgmise nädala teave ning loodi ameti siseportaal. Facebookis ja Youtube'is arendati välja uued sotsiaalmeedia teabekanalid. 2014. aastal allkirjastas tugiamet veebilehe ajakohastamise, haldamise ja veebimajutuse nelja-aastase raamlepingu.

Tugiamet tihendas suhteid oluliste meediaorganisatsioonide strateegiliste liikmetega. Korraldati kohtumine teabelevitajatega ning 19. juunil toimus kõikides liikmesriikides ja ühtlasi Euroopa Parlamendis tugiameti teabepäev.

2014. aastal avaldas tugiamet kooskõlas oma visuaalse identiteediga 34 dokumenti, sh programmidokumendid, aruanded, koolitusmaterjalid, käsiraamatud ja brošüürid. Alustati [tugiameti tutvustusvideo](#)³¹ tootmist, mis valmis 2015. aasta alguses. Samuti kingiti tugiameti meeneid.

Dokumendihalduse valdkonnas kiideti heaks tugiameti haldusdokumentide salastamis- ja haldustähtajad ning koostati dokumendihalduspoliitika.

Saadi viis määruse 45/2001 artikli 25 kohast teadet ning Euroopa andmekaitseinspektorile esitati kolm eelkontrolli teadet (määruse 45/2001 artikkel 27). Ajakohastati isikuandmete töötlemistoimingute loetelu ja isikuandmete töötlemise registrit (määruse 45/2001 artikkel 26). Võeti vastu andmekaitseametniku ülesannete ja vastutuse harta ning uutele töötajatele korraldati esimene andmekaitsealane sisseelamiskoolitus.

Juunis võeti vastu tugiameti turbepoliitika ning valmis ELi salastatud dokumentide käitlemise turvakord.

³¹ <https://easo.europa.eu/download/75282/>

Foto 9. Tugiameti teabepäev Belgias

5.3 Tugiameti välishindamine

Tugiameti asutamismääruse artiklis 46 sätestatakse, et tugiamet tellib oma tegevuse tulemuste sõltumatu välishindamise. Hindamise üldeesmärk on hinnata tugiameti Euroopa lisaväärtust, mõju, tõhusust, tulemuslikkust ja töötavasid ameti volituste teostamise esimestel aastatel, aidates sellega kaasa Euroopa ühise varjupaigasüsteemi, sealhulgas uue varjupaika käsitlevate õigusaktide paketi rakendamisele. Sõltumatu hindamine hõlmab ajavahemikku juunist 2011 kuni juunini 2014.

Tugiameti haldusnõukogu nimetas kaks oma liiget koos kahe tugiameti töötajaga juhtrühma liikmeks. Pärast volituste vastuvõtmist ja asjaomase hankemenetluse läbiviimist sõlmiti oktoobris 2014 leping ettevõttega Ernst&Young.

Hindamise avakoosolek toimus 20. oktoobril 2014 Maltal ning töövõtja esitas aruande esmaversiooni detsembris. Andmekogumise etapp algas haldusnõukogu koosoleku ja nõuandva kogu täiskogu istungi osalusvaatlusega detsembris ja dokumentide kontrolliga. Töötati välja meetodid uuringu korraldamiseks tugiameti peamiste sidusrühmade seas, poolstruktureeritud intervjuude läbiviimiseks ja fookustatud juhtumiuuringute korraldamiseks. Andmete kogumise etapp jätkub 2015. aasta esimesel poolaastal. Eelduste kohaselt esitab töövõtja lõpparuande juulis 2015.

6. Lisad

6.1 Eelarve täitmine ja finantsaruanne

Tabel 1. Kulukohustuste assigneeringute eelarve täitmine 2014

Kulukohustuste assigneeringud					
Eelarvejaotis	Rahastamisallikas	Jooksev eelarve	Jooksev täitmine	Jääk	Täitmise määr (%)
1. jaotis	C1	6 130 000,00	5 650 007,36	479 992,64	92,17
	C4	1 454,12	1 115,63	338,49	76,72
	C5	447,45	447,45	0,00	100,00
	C8	149 606,18	78 579,70	71 026,48	52,52
	R0	100 000,00	6 000,00	94 000,00	6,00
1. jaotis kokku		6 381 507,75	5 736 150,14	645 357,61	89,89
2. jaotis	C1	2 509 844,94	2 185 386,17	324 458,77	87,07
	C5	29 045,91	29 045,91	0,00	100,00
	C8	540 269,20	464 878,50	75 390,70	86,05
	R0	235 349,36	43 569,59	191 779,77	18,51
2. jaotis kokku		3 314 509,41	2 722 880,17	591 629,24	82,15
3. jaotis	C1	6 027 000,00	4 585 582,71	1 441 417,29	76,08
	C4	12 496,32	1 020,12	11 476,20	8,16
	C8	1 922 539,53	1 559 682,69	362 856,84	81,13
3. jaotis kokku		7 962 035,85	6 146 285,52	1 815 750,33	77,19
4. jaotis	R0	661 780,21	614 645,40	47 134,81	92,88
4. jaotis kokku		661 780,21	614 645,40	47 134,81	92,88
Kulukohustuste assigneeringud kokku		18 319 833,22	15 219 961,23	3 099 871,99	83,08

Tabel 2. Maksete assigneeringute eelarve täitmine 2014

Maksete assigneeringud					
Eelarvejaotis	Rahastamisallikas	Jooksev eelarve	Jooksev täitmine	Jääk	Täitmise määr (%)
1. jaotis	C1	6 130 000,00	5 432 167,53	697 832,47	88,62
	C4	1 454,12	1 115,63	338,49	76,72
	C5	447,45	447,45	0,00	100,00
	C8	149 606,18	78 579,70	71 026,48	52,52
	R0	100 000,00	0,00	100 000,00	0,00
1. jaotis kokku		6 381 507,75	5 512 310,31	869 197,44	86,38
2. jaotis	C1	2 509 844,94	1 576 537,73	933 307,21	62,81
	C5	29 045,91	29 045,91	0,00	100,00
	C8	540 269,20	464 878,50	75 390,70	86,05
	R0	235 349,36	0,00	235 349,36	0,00
2. jaotis kokku		3 314 509,41	2 070 462,14	1 244 047,27	62,47
3. jaotis	C1	6 027 000,00	3 453 372,96	2 573 627,04	57,30
	C4	12 496,32	11 514,45	981,87	92,14
3. jaotis kokku		6 039 496,32	3 464 887,41	2 574 608,91	57,37
4. jaotis	R0	661 780,21	254 105,23	407 674,98	38,40
4. jaotis kokku		661 780,21	254 105,23	407 674,98	38,40
Maksete assigneeringud kokku		16 397 293,69	11 301 765,09	5 095 528,60	68,92

6.2 EASO töötajad seisuga 31. detsember 2014

Tegevusüksus ja palgaaste	2014			
	Eli eelarve kohased		Täidetud seisuga 31.12.2014	
	Ametnikud	Ajutised ametikohad	Alalised ametikohad	Ajutised ametikohad
AD 16	0	0	0	0
AD 15	0	0	0	0
AD 14	0	1	0	1
AD 13	0	0	0	0
AD 12	0	0	0	0
AD 11	0	1	0	0
AD 10	0	4	0	3
AD 9	0	4	0	4
AD 8	0	8	0	8
AD 7	0	9	0	9
AD 6	0	3	0	3
AD 5	0	7	0	6
AD kokku	0	37	0	34
AST 11	0	0	0	0
AST 10	0	0	0	0
AST 9	0	0	0	0
AST 8	0	0	0	0
AST 7	0	0	0	0
AST 6	0	0	0	0
AST 5	0	0	0	0
AST 4	0	2	0	2
AST 3	0	6	0	6
AST 2	0	1	0	1
AST 1	0	5	0	5
AST kokku	0	14	0	14
KOKKU	0	51	0	48³²
KÕIK KOKKU		51		48

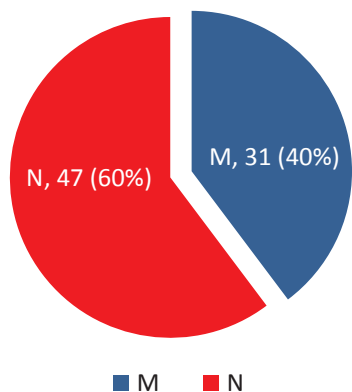
SNE	2014. aasta eelarves	Palgatud seisuga 31.12.2014
Kokku	14	12

Lepingulised töötajad	2014. aasta eelarves	Palgatud seisuga 31.12.2014
FG IV	8	7
FG III	8	8
FG II	3	2
FG I	2	2
Kokku	21	19³³

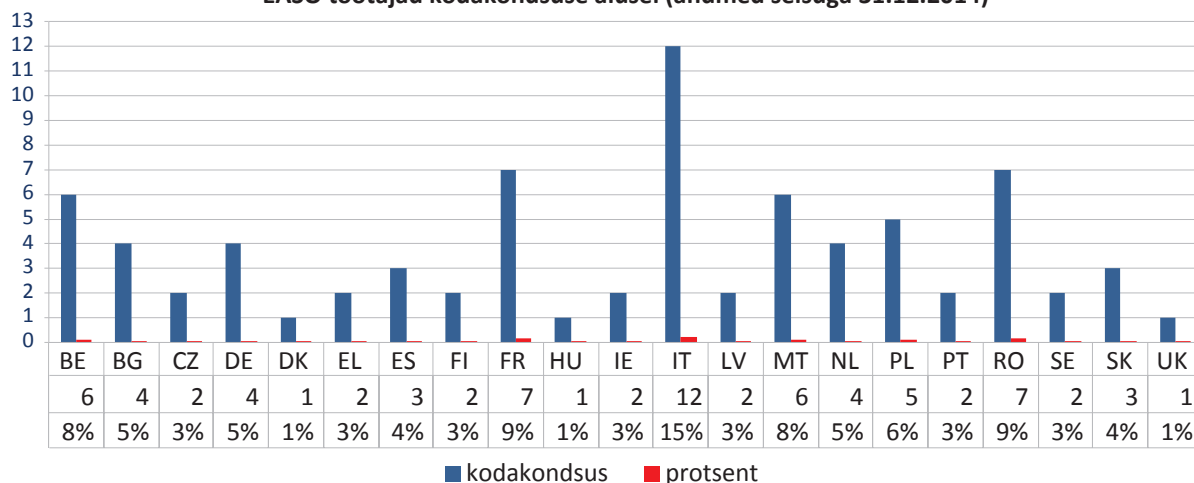
³² Sh tööpakkumised.

³³ *Ibidem*.

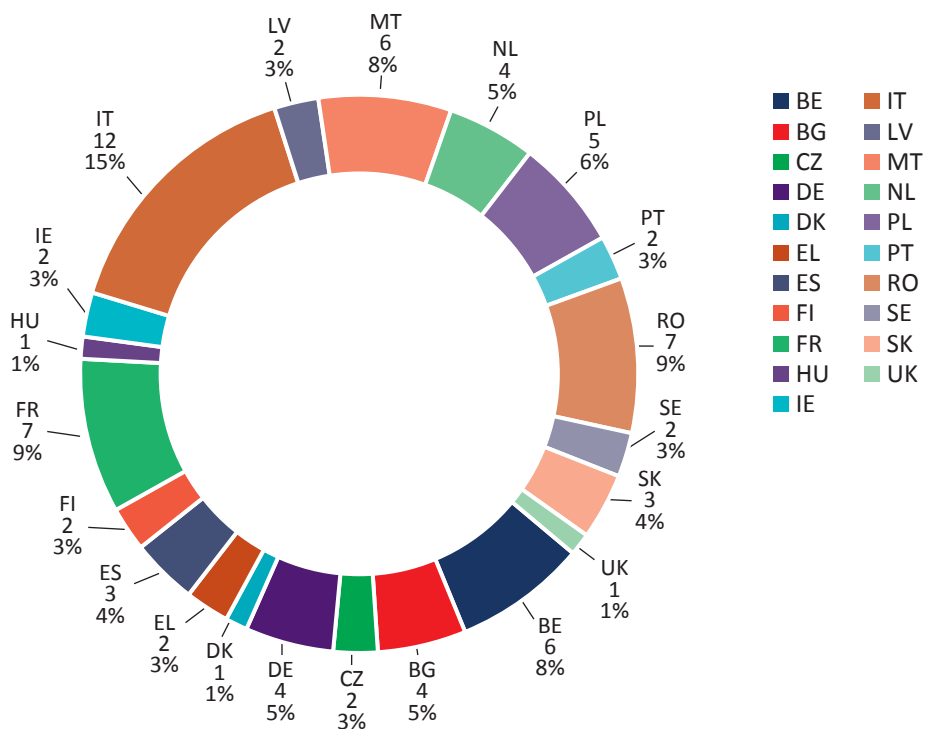
Töötajate sooline jaotus (andmed kuni 31.12.2014)

EASO töötajad kodakondsuse alusel (andmed seisuga 31.12.2014)

EASO töötajad kodakondsuse alusel (andmed seisuga 31.12.2014)

6.3 EASO väljaanded 2014. aastal

Jaotis	Keel
Tugiameti uudiskirja 10 numbrit	ET
Tugiameti 2014. aasta kommunikatsioonikava	ET
Tugiameti 2014. aasta kommunikatsioonistrateegia	ET
Tugiameti 2015. aasta töökava	Kõik ELi ametlikud keeled
Mitmeaastane töökava 2014–2016	ET
Tugiameti 2013. aasta tegevusaruanne	Kõik ELi ametlikud keeled
Tugiameti 2013. aasta aruanne varjupaigavaldkonna olukorra kohta ELis	EN, FR, ES, DE, IT
Brošüür justiits- ja siseküsimuste asutuste kohta	ET
Tugiameti välistegevuse strateegia	ET
12 igakuist arengusuundumuste analüüsiaruannet	ET
Tugiameti 2014. aasta brošüür	Kõik ELi ametlikud keeled + araabia keel
Neli varjupaigavaldkonna kvartaliaruannet	ET
Tugiameti koolituskava. Euroopa ühise varjupaigasüsteemi mooduli käsiraamat	ET
Tugiameti koolituskava	ET
Aruanne varjupaigavaldkonna olukorra kohta Bulgaarias	ET
Ühishinnang teatavate ELi liikmesriikide valmisoleku kohta võtta vastu võimalikke pagulasvoogusid Ukrainast	ET
Kvaliteedimaatriksi aruanne: abikõlblikkus	ET
Gruusia kodanike viisanõuete lõdvendamisega kaasnevate võimalike rände- ja julgeolekumõjude hinnang	ET
Tugiameti reklaamleht	ET
Tugiameti tegevuskava Kreekas: rakendamise vahehindamine	ET
Kvaliteedimaatriksi aruanne: tõendite hindamine (piiratud kasutusega versioon)	ET
Kvaliteedimaatriksi aruanne: isikuintervjuu (piiratud kasutusega versioon)	ET
Kvaliteedimaatriksi aruanne: abikõlblikkus (piiratud kasutusega versioon)	ET
Tugiameti koolituskava – kaasamise mooduli käsiraamat	ET
Tugiameti koolituskava – küsitlustehnikate mooduli käsiraamat	ET
EASO koolitajate ja ekspertide reservnimekirja pädevusnõuded	ET
EASO praktiline juhend: isiklik vestlus	ET
Kvalifikatsioonidirektiivi (2011/95/EÜ) artikli 15 punkt c – õiguslik analüüs	ET
EASO praktiline juhend: juhised päritoluriigi teabe otsimiseks veebist	ET
Päritoluriigi teabe aruanne Somaaliast: riigi ülevaade	EN, SK
Päritoluriigi teabe aruanne Tšetšeeniast: naised, abielu, lahutus, lapse hooldusõigus	EN, IT, FR, DE, PL
Ajakohastatud olukorraülevaade Iraagist	ET
Ajakohastatud olukorraülevaade Ukrainast	ET
Ajakohastatud olukorraülevaade Eritreast	ET

KUST SAAB ELI VÄLJAANDEID?

Tasuta väljaanded:

- üksikeksemplarid:
EU Bookshopi kaudu (<http://bookshop.europa.eu>);
- rohkem eksemplare ning plakatid ja kaardid:
Euroopa Liidu esindustest (http://ec.europa.eu/represent_et.htm),
delegatsioonidest väljaspool ELi (http://eeas.europa.eu/delegations/index_et.htm),
kasutades Europe Direct'i teenistust (http://europa.eu/eurodirect/index_et.htm)
või helistades infotelefonile 00 800 6 7 8 9 10 11 (kõikjalt EList helistades tasuta) (*).

(*) Antav teave on tasuta nagu ka enamik kõnesid (v.a mõne operaatori, hotelli ja telefonikabiini puhul).

Tasulised väljaanded:

- EU Bookshopi kaudu (<http://bookshop.europa.eu>).

